

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

รายงานการวิจัย

ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถใน
การตรวจสอบได้ ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์
The Opinion Study of Efficiency, Effectiveness and Accountability of
Process for Government Fiscal Management Information System

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน... 115612
วัน,เดือน,ปี... 24 มี.ค. 2554

b. 121.78200
i.....

ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2552

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อโครงการ	ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์
ผู้วิจัย	นางสาวจิราพร เวชพันธ์ นางคาระกา ศิริสันติสัมฤทธิ์
หน่วยงาน	คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีงบประมาณ	2552

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ ของการดำเนินงาน การคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ที่ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุหรือการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการเงินและบัญชี ซึ่งเป็นบุคลากรสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ในเขตกรุงเทพ และปริมณฑล จำนวน 176 ตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถาม และนำข้อมูลที่ได้อิงวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธี t-test ทดสอบสมมติฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. บุคลากรกลุ่มตัวอย่างผู้ปฏิบัติงาน ด้านการเงิน ด้านบัญชี และการจัดซื้อ-จัดจ้าง ที่ปฏิบัติงานอยู่ในมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐในเขตกรุงเทพและปริมณฑล มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS) ทำให้การดำเนินงานด้านการคลังของรัฐ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ หรือความโปร่งใสอยู่ในระดับสูง ($\bar{x} = 3.63$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า บุคลากรกลุ่มตัวอย่าง มีความเห็นว่าระบบดังกล่าว 1) ทำให้ รัฐได้ของดี ราคาถูก ค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.24$, S.D. = 0.81) 2) ระบบ e-Action ทำให้ฮั้วกันน้อยลง ค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.31$, S.D. = 0.89) และ 3) ช่วยให้กระบวนการทำงานไม่ต้องตรวจซ้ำ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 3.11$, S.D. = 0.89) อยู่ในระดับปานกลาง

2. บุคลากรกลุ่มตัวอย่าง เพศ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ระดับการศึกษา และหน่วยงานที่สังกัดต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นต่อ ประสิทธิภาพ และความสามารถในการตรวจสอบได้หรือความโปร่งใส ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ไม่แตกต่างกัน

3. บุคลากรกลุ่มตัวอย่าง เพศ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา และหน่วยงานที่สังกัดต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นต่อ ประสิทธิภาพ ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์(GFMIS) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Research Title   The Opinion Study of Efficiency , Effectiveness and
Accountability of implementation for Government Fiscal
Management Information System

Researcher   Miss Jiraporn wetchaphun
Mrs. Daraka Sirisantiamrid

Department   Faculty of Industrial Education
King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

Fiscal Year   2009

ABSTRACT

This research aims to study opinions on efficiency, effectiveness and accountability of implementation of the Government Fiscal Management Information System (GFMIS). With questionnaires, the data was collected from 176 samples who are procurement officers, finance and accounting officers attached to public universities and autonomous Universities in Bangkok and its surroundings. The collected data was analyzed by statistics i.e. percentage, mean ($\bar{x}$), standard deviation (S.D), t-test and One-way ANOVA at the statistical significant level of .05. The research results are summarized as follows.

1. The samples who were procurement, finance and accounting officers working for public universities and autonomous Universities in Bangkok and its surroundings, had opinions on efficiency, effectiveness and accountability/ transparency of GFMIS implementation at the high level ($\bar{x} = 3.63$, S.D. = 0.44). With regard to each aspect, the opinions of the samples on (1) Cheap and good quality ($\bar{x} = 3.24$, S.D. = 0.81), (2) Lower conspiracy with e-Action ($\bar{x} = 3.31$, S.D. = 0.89), and (3) Reduce rechecking ($\bar{x} = 3.11$, S.D. = 0.89) were at the moderate level.

2. The samples, of different gender, work characteristic, work experience, position, educational level and original affiliation, had indifferent opinions on efficiency, effectiveness and accountability/ transparency of GFMIS implementation .

3. The samples, of different gender, work characteristic, work experience, position, educational level and original affiliation, had different opinions on efficiency of GFMIS implementation at the statistical significant level of .05.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยได้ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงาน ด้านการเงิน ด้านบัญชี และด้านการจัดซื้อจัดจ้างหรืองานพัสดุ ที่สังกัดหน่วยงานมหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐในเขตกรุงเทพ และปริมณฑล ผลการวิจัย สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กรต่อไป

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้รับทุนสนับสนุนจากเงินรายได้ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ประจำปีงบประมาณ 2552 ผู้วิจัยขอขอบคุณ วัฒนโอกาสนี้ และขอขอบคุณ บุคลากรกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน จากมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่ได้ตอบแบบสอบถามกลับคืนมา อันทำให้การดำเนินงานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

นางสาวจิราพร เวชพันธ์
นางดาระกา ศิริตันติสัมฤทธิ์

หนังสือรับรองสัดส่วนการทำวิจัย

เรื่อง ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ 2552 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

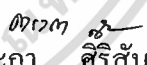
ผู้ทำวิจัย

ชื่อผู้ทำวิจัย	สัดส่วนร้อยละ	ลายมือชื่อ	สถานภาพ
1. นางสาว จิราพร เวชพันธ์	50		หัวหน้าโครงการ
2. นางดาระกา ศิริสันติสัมฤทธิ์	50		ผู้วิจัยร่วม

ขอรับรองว่าเป็นความจริง

นางสาวจิราพร เวชพันธ์
หัวหน้าโครงการ

นางดาระกา ศิริสันติสัมฤทธิ์
ผู้วิจัยร่วม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	IV
หนังสือรับรองสัดส่วนการทำวิจัย.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	VII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 สมมติฐานการวิจัย.....	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	2
1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.1 วิวัฒนาการของระบบงบประมาณ.....	5
2.2 แนวคิดเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ.....	10
2.3 แนวคิดการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้.....	15
2.4 เหตุผลความจำเป็นในการสร้าง e- Government.....	16
2.5 ความหมายรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์.....	18
2.6 ความเป็นมาของโครงการการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์.....	22
2.7 แนวคิดการบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์.....	26
2.8 การคำนวณต้นทุนผลผลิต.....	32
2.9 แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล.....	34
2.10 ความหมายประสิทธิภาพ.....	37
2.11 ความหมายประสิทธิผล.....	41
2.12 ความสามารถในการตรวจสอบได้.....	43
2.13 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	46
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	47
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง.....	51
4.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง.....	53
4.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง.....	58
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	64
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	64
5.2 อภิปรายผล.....	67
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	68
บรรณานุกรม.....	69
ภาคผนวก.....	-

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
2.1 แสดงเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระบบงบประมาณแบบแผนงานกับ..... งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน.....	10
3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนก ตามหน่วยงานที่ตั้งกีด.....	46
3.2 แสดงหลักเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายความคิดเห็นเกี่ยวกับ..... ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ ของการ..... ดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์.....	48
3.3 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพ..... ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ ของการดำเนินงานการคลัง.. ภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์.....	48
4.1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของ ผู้ตอบแบบสอบถาม.....	51
4.2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน การคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยรวมและจำแนกรายด้าน.....	53
4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับด้าน..... ประสิทธิภาพ ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์..... ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	53
4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับด้าน..... ประสิทธิผล ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์..... ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	55
4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับด้าน..... ความสามารถในการตรวจสอบได้ ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบ... อิเล็กทรอนิกส์ของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	56
4.6 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐ..... ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามเพศ.....	58
4.7 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐ..... ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามลักษณะงาน.....	59

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.8 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐ..... ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประเภทการดำเนินงาน.....	60
4.9 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐ..... ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่.....	61
4.10 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐ..... ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด.....	62
4.11 แสดงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐ..... ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	63

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การดำเนินงานด้านการปฏิรูประบบราชการไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานของภาครัฐให้มีความโปร่งใสในการตัดสินใจ รวมทั้งมีวิธีการทำงานที่รวดเร็ว และคล่องตัวมากขึ้น เพื่อตอบสนองตามต้องการของสังคม ตลอดจนตอบสนองการบริหารประเทศที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางโดยมุ่งเน้นการกระจายอำนาจ ในภาพรวมของการบริหารประเทศ รัฐบาลได้มีนโยบายพัฒนาการบริหารงาน ให้ก้าวสู่แนวทางของรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) เพื่อให้รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์เป็นกลไกสำคัญ ในการพัฒนาภาครัฐและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการปฏิรูประบบราชการไทย รวมถึงเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาระบบงานทางอิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ

แนวคิดระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยมุ่งเน้นเป้าหมายและผลลัพธ์ของการดำเนินงานเพื่อให้สามารถแปลงนโยบายและวิสัยทัศน์ของรัฐไปสู่การปฏิบัติจริงตามยุทธศาสตร์ การรื้อปรับระบบการเงินและการงบประมาณ รัฐบาลมีนโยบายดำเนินการปรับปรุงบริหารงานด้านการคลังให้มีความทันสมัย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ เพื่อปรับกระบวนการทำงานและการจัดการภาครัฐด้านงบประมาณ การบัญชี การจัดซื้อจัดจ้าง การเบิกจ่าย และการบริหารทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งมุ่งหวังให้เกิดการใช้ทรัพยากรภายในองค์กรอย่างคุ้มค่าเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสถานภาพทางการเงินการคลังภาครัฐที่ถูกต้องรวดเร็ว สามารถตอบสนองนโยบายการบริหารเศรษฐกิจของประเทศ

โครงการเปลี่ยนการบริหารการเงินและการคลังสู่ระบบรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ เป็นเครื่องมือทางการบริหารที่นำมาใช้ในการพัฒนาระบบราชการ โดยการออกแบบ การบริหารงานคลังของประเทศ ครอบคลุมเกือบทุกด้าน ได้แก่ รายรับ รายจ่ายเงินคงคลัง บัญชีการเงินแบบเกณฑ์คงค้าง การจัดจ้าง การอนุมัติ การเบิกจ่าย การปรับปรุงและการติดตามการใช้งบประมาณ ที่เน้นประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความโปร่งใส เพื่อสร้างให้เกิดฐานข้อมูลด้านการเงิน การคลังภาครัฐแบบบูรณาการ (Matrix) และ Online Real Time ครอบคลุมโครงสร้างกระทรวง กรม และพื้นที่จังหวัด CEO โดยทุกส่วนราชการ เริ่มใช้ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2547

ระบบ GFMS ประกอบด้วยงานหลัก 2 ด้าน ได้แก่ 1)ระบบด้านปฏิบัติการหรือ Operation System ซึ่งรับรองโดย Software SAP R/3 ประกอบด้วยงานด้านระบบการบริหารงบประมาณ การรับ-จ่ายและต้นทุน บัญชีบริหาร การจัดซื้อ-จัดจ้าง การบริหารเงินสดและเงินคงคลัง

ตลอดจนข้อมูลบุคคล 2) ระบบข้อมูลด้านการบริหาร หรือ Business Warehouse ประกอบด้วยข้อมูลที่ใช้ในการวางแผนและการตัดสินใจ ได้แก่ ข้อมูลเพื่อการบริหารด้านการเงินและการคลังแบบ Online Real Time สำหรับรัฐมนตรี หรือเจ้ากระทรวง หรือ CEO ของส่วนราชการ

จากแนวคิดจนนำสู่การปฏิบัติ และประกาศเป็นยุทธศาสตร์ของประเทศในสมัยรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร ภายใต้ยุทธศาสตร์การปฏิรูปบริหารจัดการการคลังภาครัฐ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2547 จนถึงปัจจุบัน ระบบการคลังอิเล็กทรอนิกส์ ได้นำมาสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริงในหลากหลายมิติ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาถึงว่า ระบบนี้ก่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และความสามารถในการตรวจสอบได้หรือความโปร่งใสในกระบวนการปฏิบัติงาน เป็นจริงมากน้อยเพียงใด

1.2 วัตถุประสงค์ของวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และความสามารถตรวจสอบได้ ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS)
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามเพศ ลักษณะงานของผู้ปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการทำงาน หน่วยงานที่สังกัด และระดับการศึกษา

1.3 สมมติฐานการวิจัย

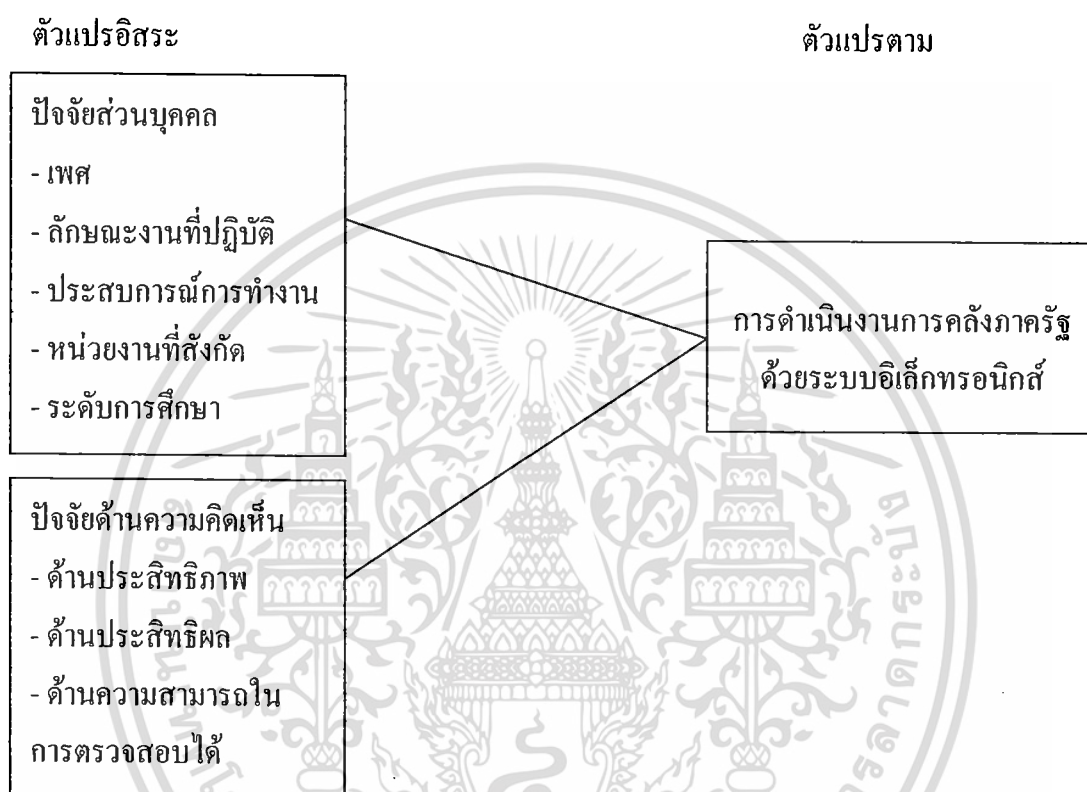
ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน ต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และความสามารถในการตรวจสอบได้ของการดำเนินงาน การคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ไม่แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษา ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานในลักษณะงาน 3 กลุ่ม คือ งานด้านการเงิน ด้านบัญชี และงานด้านพัสดุหรือการจัดซื้อ-จัดจ้าง ซึ่งเป็นบุคลากรของสังกัด มหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาผลของการดำเนินงานด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และความสามารถในการตรวจสอบได้ ในตัวแปรต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผู้ปฏิบัติงาน หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในมหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ในเขตกรุงเทพ และปริมณฑล ในลักษณะงานที่ปฏิบัติ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ งานด้านการเงิน ด้านบัญชี และงานด้านพัสดุหรือการจัดซื้อ-จัดจ้าง

2. ประสิทธิภาพ หมายถึง ระบบการคลังอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ระบบราชการมีประสิทธิภาพ ใน 2 ด้าน คือ

2.1 มิติของค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนการผลิต (Input) ได้แก่ การใช้ทรัพยากรการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุ เทคโนโลยีที่มีอยู่อย่างประหยัด คุ่มค่า และเกิดการสูญเสียน้อยที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 มิติของกระบวนการบริหาร (Process) ได้แก่ การทำงานที่ถูกต้องได้มาตรฐาน ความสะดวก รวดเร็ว และประหยัดเวลา

3. ประสิทธิภาพ หมายถึง ระบบการคลังอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้การดำเนินงานของส่วนราชการได้ผลลัพธ์ตาม พันธกิจ เมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ และกระบวนการทำงาน มีคุณภาพเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคม การบริหารด้านการเงินค้ำค่าและค้ำทุน ลดผลกระทบที่จะก่อให้เกิดความเสียหาย มีข้อมูลเชื่อมโยงการตัดสินใจ

4. ความสามารถในการตรวจสอบได้ หมายถึง ระบบการคลังอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ระบบราชการ มีความโปร่งใสมากขึ้น ทำให้ลดปัญหาการทุจริตประทุมิชอบในวงราชการ ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างกว้างขวาง และส่วนราชการสามารถควบคุม ดูแลทรัพย์สินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ระบบการคลังอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง ระบบ GFMIS ระบบบัญชี 3 มิติ เกณฑ์พึงรับ-พึงจ่าย และการจัดซื้อ-จัดจ้าง ด้วยระบบ e-Action

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นองค์ความรู้เพื่อนำไปพัฒนาตัวชี้วัดการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการบริหารจัดการ
2. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานอันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลขององค์กรต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถ ในการตรวจสอบได้ ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ในครั้ง นี้ ผู้วิจัย ได้ศึกษา ค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร หนังสือ ตำรา ต่างๆ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- 2.1 วิวัฒนาการของระบบงบประมาณ
- 2.2 แนวคิดเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 2.3 แนวคิดการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้
- 2.4 เหตุผลความจำเป็นในการสร้าง e- Government
- 2.5 ความหมายรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์
- 2.6 ความเป็นมาของโครงการการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์
- 2.7 แนวคิดการบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์
- 2.8 การคำนวณต้นทุนการผลิต
- 2.9 แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
- 2.10 ความหมายประสิทธิภาพ
- 2.11 ความหมายประสิทธิผล
- 2.12 ความสามารถในการตรวจสอบได้
- 2.13 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 วิวัฒนาการของระบบงบประมาณ

Frank P. Sherwood (อ้างถึงใน พลภัทร บุราคม) กล่าวว่า งบประมาณ หมายถึง แผนซึ่งแสดงออกมาในรูปของตัวเงิน โดยแสดงให้เห็นถึง แผนงาน โครงการต่างๆ ของหน่วยงานนั้น ที่จะดำเนินการในระยะหนึ่งในภายหน้า หรืออาจเป็นแผนระยะยาว ที่ครอบคลุม 3-5 ปีข้างหน้า ตลอดจนแสดงให้เห็น ประมาณการค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในแผนและโครงการเหล่านั้น แหล่งที่มาของรายได้และผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการเหล่านั้น

พลภัทร บุราคม กล่าวว่า ระบบงบประมาณที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดสรรเงินให้ ส่วนราชการต่างๆนำไปพัฒนาประเทศได้ปรับปรุงและพัฒนาาระบบหลายครั้งซึ่งหลักเกณฑ์และวิธีการหลักๆ แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.1 ระบบงบประมาณแบบแสดงรายการ (Line –Item budgeting)

เดิมนั้นวิธีการจัดทำงบประมาณใช้ระบบงบประมาณแบบแสดงรายการ (Line-Item Budgeting) ในแต่ละปีส่วนราชการจะจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ส่งสำนักงานงบประมาณที่แสดงการใช้จ่ายเงินตามแบบฟอร์มที่สำนักงานงบประมาณกำหนดให้ เป็นรายการตามวัตถุประสงค์ของการใช้จ่ายเงิน โดยให้ความสำคัญกับการควบคุม เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปอย่างถูกต้อง และตามระเบียบที่กำหนดไว้ ปัจจุบันนำเข้าแต่ละรายการ โดยแสดงให้เห็นแต่เพียงว่า ในการบริหารงานของส่วนราชการนั้น จะมีรายจ่ายอะไรบ้าง จะซื้ออะไรบ้าง โดยมีคำอธิบายเหตุผลประกอบ มิได้ให้ความสำคัญกับความคุ้มค่าและประโยชน์ที่จะได้รับ ระบบนี้มีข้อบกพร่องที่ไม่สามารถวัดผลสำเร็จของงานได้ เพราะการอนุมัติเงินประจำงวดจะอนุมัติตามหมวดรายจ่าย มิได้อนุมัติตามแผน งาน/โครงการ ทำให้ไม่สามารถมองเห็นความเชื่อมโยงระหว่างทรัพยากรที่จัดสรรแก่โครงการกับผลที่คาดว่าจะได้รับ โครงสร้างงบประมาณเน้นหมวดรายจ่าย ส่งผลให้มีการควบคุมรายละเอียดของการใช้จ่ายเงินมากทำให้ผู้บริหารไม่มีความคล่องตัวในการบริหารงาน รัฐบาลจึงไม่สามารถใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือควบคุมการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่างๆ ได้

2.1.2 ระบบงบประมาณแบบแผนงาน (Performance Budgeting)

ด้วยข้อจำกัดของระบบงบประมาณแบบแสดงรายการ ต่อมาสำนักงานงบประมาณจึงได้ปรับปรุงระบบงบประมาณ โดยนำแนวทางการจัดทำงบประมาณแบบแผนงาน (Performance Budgeting) มาใช้ผสมผสานกับระบบงบประมาณแบบแสดงรายการ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2525 โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการ คือ

1. เพื่อให้การจัดทำและการบริหารงบประมาณรายจ่ายประจำปี มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ กลยุทธ์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายรัฐบาล
2. เพื่อให้งบประมาณเป็นเครื่องมือของผู้บริหารในการตัดสินใจ และวินิจฉัยเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผน งาน/โครงการ รวมทั้งให้มีการแบ่งมอบความรับผิดชอบในการบริหารงบประมาณมากขึ้น
3. เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความรับผิดชอบ ในการใช้จ่ายเงินงบประมาณมากขึ้น ทั้งนี้สำนักงานงบประมาณได้ปรับปรุงระบบ และกระบวนการงบประมาณให้สอดคล้องกับแนวความคิดของระบบงบประมาณแบบแผนงานและสามารถปฏิบัติได้ กล่าวคือ ในด้านการจัดทำงบประมาณ ได้มีการกำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์การจัดทำ แบบกำหนดสัดส่วนของวงเงิน

รายจ่ายแต่ละด้าน ของแต่ละกระทรวงในลักษณะของการวางแผนมหภาค ผสมผสานกับการวิเคราะห์รายละเอียดค่าของตั้งงบประมาณของส่วนราชการ โดยให้สอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐบาลและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในด้านการบริหารงบประมาณได้เปลี่ยนแปลงระบบอนุมัติเงินประจำงวดให้มีความคล่องตัวมากขึ้น

ข้อจำกัดของงบประมาณแบบแผนงาน (Performance Budgeting)

แม้ว่างบประมาณแบบแผนงาน จะเป็นระบบที่ส่งเสริมการพัฒนาประเทศอย่างมีแผน มีการวิเคราะห์การใช้ทรัพยากรอันจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และประหยัด ซึ่งต้องผ่านกระบวนการวิเคราะห์และการตัดสินใจที่เป็นขั้นตอนอย่างไร ในทางปฏิบัติก็มีข้อจำกัดและเงื่อนไขซึ่งเป็นอุปสรรคและปัญหาอยู่หลายประการ คือ

1. เทคนิคการวิเคราะห์ต่างๆ ปฏิบัติได้ไม่ยากนัก เช่น เทคนิคเกี่ยวกับการจัดทำโครงสร้างแผนงาน การวิเคราะห์หาค่าตอบแทนต่อทุน (Benefit-cost analysis) การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายต่อประสิทธิผล (Cost effectiveness analysis) ตลอดจนการประเมินผลเบื้องต้น
2. ข้อมูลข่าวสารที่ช่วยในการตัดสินใจ ต้องใช้เวลาในการเก็บรวบรวมเป็นอย่างมาก
3. การจัดทำงบประมาณ เป็นกระบวนการหนึ่งทางการเมือง ซึ่งมีปัจจัยทางด้านนโยบายของพรรคการเมือง และรัฐบาลแต่ละชุดเข้ามาเกี่ยวข้อง
4. ทักษะ ความรู้และประสบการณ์ของผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนสำคัญต่อการนำระบบงบประมาณมาใช้ได้อย่างได้ผล เพราะแนวคิด กระบวนการของระบบต้องอาศัยการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบจึงจะได้ผล

จากปัญหาและข้อจำกัดดังกล่าว ทำให้การดำเนินงานตามระบบงบประมาณแบบแผนงาน ไม่บรรลุผลเท่าที่ควร และเน้นควบคุมมากเกินไป สำนักงบประมาณ จึงได้พยายามปรับปรุงการจัดระบบงบประมาณใหม่ ประกอบกับเมื่อโลกเข้าสู่ภาวะของการเปลี่ยนแปลง โดยมีเทคโนโลยีสารสนเทศที่พัฒนาอย่างรวดเร็วเป็นเครื่องมือและเป็นตัวขับเคลื่อนกิจกรรมในทุกด้านของสังคมโลก ทำให้นานาประเทศในโลกต่างก็ต้องปรับตัวเอง สำหรับประเทศไทยก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญหลายฉบับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สังคมโลกมีการตรวจสอบกันมากขึ้น และให้ความสำคัญกับ หลักเกณฑ์การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ความโปร่งใส และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ดังนั้น จึงมีแรงผลักดันให้มีการปฏิรูประบบงบประมาณของไทย เพื่อให้งบประมาณเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้มีประสิทธิภาพ

2.1.3 ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน(Performance-based Budgeting System)

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 ได้เห็นชอบกับแผนปฏิรูประบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนบทบาทของภาครัฐไปสู่รูปแบบการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ ที่เน้นการทำงานโดยยึดหลักผลลัพธ์ของงานเป็นหลัก เปลี่ยนระบบงบประมาณเป็นแบบมุ่งเน้นผลงาน(Performance-based Budgeting System) ตามยุทธศาสตร์ การปรับรื้อระบบการเงินและการงบประมาณ มาใช้โดยกำหนดให้มีการจัดทำคำรับรองผลการปฏิบัติราชการที่มี ตัวชี้วัดอย่างชัดเจน ซึ่งสำนักงานงบประมาณ ได้ดำเนินการปรับปรุงระบบการจัดสรรงบประมาณให้ทันสมัยเพื่อให้การจัดสรรงบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และเป็นธรรม และมีความโปร่งใส มีความคล่องตัวมากขึ้น

สำนักงานงบประมาณ. (2544) กล่าวว่า ดำเนินการปรับเปลี่ยนกระบวนการงบประมาณ จากเดิมที่มุ่งเน้นการควบคุมการใช้ทรัพยากรเป็นระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลผลิตและผลลัพธ์ของงาน ซึ่งเป็นการเสริมระบบการบริหาร โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีการกำหนดเป้าหมายงานต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรม มีแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจน มีดัชนีชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของงาน และสามารถวัดและประเมินผลการทำงานได้ การใช้จ่ายงบประมาณเน้นที่เป้าหมายเพื่อประชาชนเป็นหลัก โดยมีความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ และเน้นความรับผิดชอบของผู้บริหารแทนการควบคุมแบบรายละเอียดในการเบิกจ่ายแบบปัจจุบัน รวมทั้งการปรับเปลี่ยนระบบการเงินและพัสดุให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลด้วย โดยมีเป้าหมาย

1. ปรับเปลี่ยนและพัฒนาระบบงบประมาณเพื่อนำไปสู่ระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงานและผลลัพธ์ โดยมุ่งเน้นการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและแผนปฏิรูประบบบริหารภาครัฐ

2. เพิ่มบทบาทและกระจายอำนาจด้านงบประมาณไปยังผู้บริหารของหน่วยงานย่อย เพื่อเปิดโอกาสให้หน่วยงานสามารถดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคล่องตัวตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อการบริหารงบประมาณขององค์กร

3. ปรับเปลี่ยนและพัฒนาระบบรายงานผลทั้งทางด้านการเงินและผลการดำเนินงานที่เน้นความโปร่งใส เพื่อส่งเสริมให้ความรับผิดชอบในการตัดสินใจ และสนับสนุนให้มีโอกาสตรวจสอบการทำงานของรัฐ

ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. เพื่อสร้างความคล่องตัวในการบริหารงบประมาณ ภายใต้โครงการปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณแนวใหม่เพื่อให้อิสระในการตัดสินใจว่าจะใช้จ่ายเงินงบประมาณสำหรับงาน/

โครงการใด โดยหลีกเลี่ยงการพิจารณารายละเอียดรายการ (line item) ในปัจจุบัน ไปสู่การจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินแบบเป็นก้อน (block grant) ในระดับแผนงาน

2. เพื่อสร้างความชัดเจนในเรื่องเงินงบประมาณในอนาคต โดยการจัดทำกรอบการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง เพื่อช่วยในการจัดลำดับความสำคัญของการใช้จ่ายเงินงบประมาณเพื่อให้งานบรรลุผลสัมฤทธิ์

3. เพื่อสร้างความคล่องตัวและความชัดเจนทางการเงิน มีขีดความสามารถในการควบคุมทางการเงิน และมีระบบการรายงานผลการดำเนินงานที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

การปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณ ให้เป็นระบบงบประมาณที่มุ่งเน้นผลงานได้ดำเนินการตามแนวทาง ดังนี้

1. พัฒนามาตรฐานทางการเงิน 7 ด้าน คือ

1.1. การวางแผนด้านงบประมาณ โดยส่วนราชการ

1.2. การคำนวณต้นทุนกิจกรรม

1.3. การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง

1.4. การบริหารทางการเงินและการควบคุมงบประมาณ

1.5. การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน

1.6. การบริหารสินทรัพย์

1.7. การตรวจสอบภายใน

2. การพัฒนาระบบงาน 7 ด้านข้างต้น โดยต้องดำเนินการดังนี้

2.1 จัดทำกรอบโครงสร้างงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานโดยกำหนดพันธกิจเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ผลลัพธ์ ผลผลิต และตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน

2.2 จัดทำการศึกษาต้นทุนผลผลิตสำหรับนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนจัดทำและบริหารงบประมาณ โดยการศึกษาต้นทุนผลผลิตจะต้องมีวิธีการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.3 พัฒนาโครงสร้างระบบบัญชีจากระบบบัญชีแบบเงินสดไปสู่ระบบบัญชีเกณฑ์คงค้าง โดยสอดคล้องกับมาตรฐานและนโยบายบัญชีของภาครัฐ

2.4 จัดทำรายงานผลทางการเงินและผลดำเนินงานตามรูปแบบที่กำหนดโดยหน่วยงานกลางเพื่อใช้สำหรับการติดตามและตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ

2.5 ออกแบบพัฒนาระบบจัดการข้อมูลทางการเงิน (financial management information system) ระบบควบคุมภายในและระบบการตรวจสอบภายใน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงบประมาณให้มีความรวดเร็ว โปร่งใส

ตารางที่ 2.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระบบงบประมาณแบบแผนงานกับงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน

ระบบงบประมาณแบบแผนงาน	ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน
1. มองที่ทรัพยากรที่ใช้ไป 2. ควบคุมอย่างเข้มงวด 3. เครื่องวัดการเบิกจ่าย	1. มุ่งเน้นผลผลิตและผลลัพธ์ 2. ความรับผิดชอบ ความโปร่งใสและการติดตามผลงาน 3. กระจายอำนาจการจัดทำและการบริหารงบประมาณแก่ส่วนราชการ 4. เพิ่มขอบเขตความครอบคลุมของงบประมาณ 5. การจัดทำแผนงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางและระยะยาว

2.2 แนวคิดเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.2.1 ความหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ

เทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ได้ยินกันบ่อยๆ มาจากภาษาอังกฤษคำว่า Information Technology หรือเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งหมายถึงอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมประมวล เก็บรักษาและเผยแพร่ข้อมูลและสารสนเทศ ตัวอย่างของเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องโทรสาร(facsimile) เครื่องโทรศัพท์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ ดังนั้นจึงถือว่าเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือเพื่อใช้ประโยชน์ต่างๆ ได้มากมาย ทั้งในชีวิตประจำวัน ในการทำงาน หรือการติดต่อสื่อสาร(ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2551.หน้า 9)

2.2.2 การจัดการกับสารสนเทศ

Peter Drucker (1999) (อ้างในทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์,2551.หน้า11)กล่าวว่าปรมาจารย์ด้านการจัดการในยุคปัจจุบัน กล่าวว่า คำว่า เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบด้วย 2 คำ คือ ตัว I และตัว T ตัว I คือ information และ T คือ technology ซึ่งดริคเกอร์ บอกว่า I สำคัญกว่าตัว T โดยเขากล่าวว่า สารสนเทศถือเป็นทรัพย์สินที่มีความสำคัญอย่างยิ่งและขาดไม่ได้ โดยใช้ภาษาอังกฤษว่า critical asset ตัว T จะเป็นเหมือนกระป๋องเปล่าหากไม่มี I เข้ามาหล่อเลี้ยง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารสนเทศเป็นสิ่งที่ใช้ในการทำงานหรือตัดสินใจ จึงเห็นว่าหลายหน่วยงานได้ลงทุนจำนวนมาก เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลหรือสารสนเทศมาใช้ในการทำงาน เมื่อสารสนเทศมีความสำคัญ ดังนั้นหัวใจของการจัดการสารสนเทศ คือ การหาคำตอบที่สำคัญ 5 ประการ คือ 1) สารสนเทศที่ต้องการคืออะไร 2) ต้องการเมื่อไหร่ 3) จะหาได้จากที่ไหน 4) ทำไมจึงต้องการสารสนเทศนั้น และ 5) ใครจะเป็นผู้ใช้

2.2.3 ประเภทของเทคโนโลยี

ท่านพระธรรมปิฎก, (2540). (อ่างในทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2551. หน้า 25-29) ได้แบ่งเทคโนโลยีเป็น 2 ประเภท คือ เทคโนโลยีเพื่อการผลิต และเทคโนโลยีเพื่อการบริโภค

1. เทคโนโลยีเพื่อการผลิต

เป็นเทคโนโลยีที่ประดิษฐ์คิดค้นมาเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นความยากลำบากจากสภาพแวดล้อม เช่น อากาศหนาวมาก บางเมืองอุณหภูมิถึง -30 องศาเซลเซียส ทำให้เขาต้องคิดเครื่องฮีตเตอร์หรือทำความร้อนขึ้นมา หรือเป็นเทคโนโลยีที่ก่อให้เกิดผลผลิตอย่างอื่นตามมา เช่น โทรทัศน์ซึ่งมีรายการสาระที่ทำให้เกิดความรู้ หรือคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการทำงานหรือหาความรู้

2. ส่วนเทคโนโลยีเพื่อการบริโภค

เป็นเทคโนโลยีสำเร็จรูปที่คนอื่นสร้างขึ้นมา และนำมาใช้อย่างเดียว เช่น เกมส์ คอมพิวเตอร์ หรือการที่นำคอมพิวเตอร์มาใช้งาน เสียก็ไม่ซ่อม ไม่บำรุงรักษา เทคโนโลยีมีส่วนในการสร้างวัฒนธรรมการบริโภค ไม่ใช่นักผลิตขาดการใฝ่รู้ (curiosity) และไม่เพียรพยายามคิดค้นหรือประยุกต์

ลักษณะของนักเสพเทคโนโลยี คือ มักง่าย เพราะเทคโนโลยีเป็นแบบกดปุ่มหมดทุกข่ง่าย ทำอะไรโดยไม่ต้องเพียรพยายาม ขาดภูมิด้านทาน เมื่อขาดสิ่งอำนวยความสะดวกจะทุกข์ทันที เครื่องปรับอากาศเสีย ทำให้อร้อน เกิดความทุกข์เสียแล้ว เครื่องซักผ้าใช้งานไม่ได้ ก็ทุกข์ร้อนแล้ว นอกจากนี้นักเสพเทคโนโลยีจะมีอินทรีย์ขาดความเจ็บคม เพราะไม่ต้องฝึกฝนอวัยวะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหู ตา สมอง หรือมือ ในปัจจุบันเพียงคิดเลขง่ายๆ ต้องพึ่งพาเครื่องคิดเลขตลอด ไม่เช่นนั้นก็คิดไม่ออก

ซูว์มักเกอร์ (1973) ได้เขียนหนังสือเรื่อง “Small is Beautiful: Economics as if People Mattered” อธิบายเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและการถ่ายโอนเทคโนโลยี โดยเฉพาะประเด็นคำถามที่สำคัญคือ ประเทศกำลังพัฒนาควรรับเทคโนโลยีแบบใดเพื่อใช้ในการพัฒนา และจะนำเทคโนโลยีนั้นมาใช้ได้อย่างไร

1. มุมมองเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ

ซูหมักเกอร์ได้ประยุกต์แนวคิดของพระพุทธศาสนา (Buddhist Economics) ซึ่งเน้นความเรียบง่ายและการไม่ใช้ความรุนแรง แนวทางนี้จะเน้นความเป็นอยู่ที่ดีของคน และหาแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจที่เหมาะสม ซึ่งก็คือแนวทางสายกลาง (Middle Way)

การพัฒนาจะไม่เริ่มจากรัตถุ แต่จะเริ่มจากประชาชนและการศึกษา เพราะคนเป็นหัวใจของความมั่นคง และการศึกษามีความสำคัญ เพราะจะเป็นวิธีที่ถ่ายทอดความเชื่อและค่านิยม และทำให้คนเป็น “มนุษย์ที่แท้จริง” ซึ่งเข้าใจและทราบเป้าหมายในชีวิตของตนเอง

2. มุมมองด้านการถ่ายโอนเทคโนโลยี

หน้าที่หลักของเทคโนโลยีตามความเห็นของซูหมักเกอร์ คือแบ่งเบาภาระให้มนุษย์ เพื่อที่จะช่วยให้มนุษย์อยู่และพัฒนาศักยภาพของตนเองได้ เทคโนโลยีควรมีลักษณะ 3 ประการคือ

1. ต้นทุนต่ำและคนเข้าถึงได้ง่าย
2. เหมาะสมกับการก้าวร่นำไปประยุกต์ใช้งานเล็กๆ ซึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ
3. สอดคล้องกับความต้องการของคนในการคิดสร้างสรรค์

ซูหมักเกอร์เสนอให้ประเทศที่กำลังพัฒนาใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ซึ่งมาจากแนวทางการเดินสายกลางของพุทธศาสนา เทคโนโลยีแบบนี้จะเหมาะกับสังคมในชนบท ซึ่งมีความยากจนและมีแรงงานเหลือเฟือ ดังนั้นการใช้เทคโนโลยีแบบนี้จำเป็นต้องมีการคำนึงถึงความแตกต่างของสังคมด้วย

สรุป แนวคิดของท่านพระธรรมปิฎก และซูหมักเกอร์ มีสาระสำคัญที่เหมือนกัน คือ การนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือของมนุษย์ ไม่ตกเป็นทาสเทคโนโลยี เน้นการศึกษา ในขณะที่ท่านพระธรรมปิฎกเน้นการวิเคราะห์สังคมไทยกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ซูหมักเกอร์เน้นการนำแนวคิดมาประยุกต์ใช้ในประเทศกำลังพัฒนา แนวคิดทั้งสองท่านน่าจะเป็นสิ่งที่เตือนสติให้ประเทศไทยและประเทศกำลังพัฒนา ก่อนที่จะถูกกระแสเทคโนโลยีครอบงำไปทั้งหมด

2.2.4 ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศ

เทคโนโลยีสารสนเทศจึงได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั่วโลกในเวลาที่รวดเร็ว ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ ลักษณะของเทคโนโลยีสารสนเทศนั่นเองที่ทำให้เกิดประโยชน์ได้

อย่างกว้างขวางทั้งในด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การได้เปรียบในการแข่งขันและคุณภาพชีวิต กล่าวคือ

1. เทคโนโลยีสารสนเทศทำให้ประสิทธิภาพการทำงานดีขึ้น

เทคโนโลยีสารสนเทศทำให้การปฏิบัติงานมีความรวดเร็วมากขึ้น ในขณะที่คนกระพริบตาหนึ่งครั้ง คอมพิวเตอร์สามารถประมวลผลข้อมูลเป็นหลายล้านคำสั่ง เทคโนโลยีสารสนเทศสามารถจัดเก็บรวบรวม ประมวลผล และเผยแพร่ข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ในลักษณะที่เรียกว่า Real time คือ เวลาในการป้อนข้อมูล ประมวลผล และการได้ผลผลิตออกมาแทบจะเป็นเวลาเดียวกัน ตัวอย่างเช่น การใช้เอทีเอ็ม นอกจากนี้เทคโนโลยีสารสนเทศยังทำให้การติดต่อสื่อสารทำได้ทั่วโลก ภายในเวลาที่รวดเร็วอีกด้วย ไม่ว่าจะอยู่ใกล้ไกลเพียงใดหรือมุมใดของโลก เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยทำให้การติดต่อสื่อสารได้ทั้งข้อความ เสียง ภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหวได้ทันที ดังนั้น จึงอาจจะกล่าวได้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศได้ทำให้มิติด้านเวลาและสถานที่ไม่เป็นอุปสรรคสำคัญอีกต่อไป

ในเรื่องประสิทธิภาพนี้ เทคโนโลยีสารสนเทศยังช่วยลดต้นทุนของการปฏิบัติงาน การติดต่อกับพนักงานธนาคารเพื่อทำการฝากถอนเงิน มีการคิดคำนวณว่าจะใช้ต้นทุนประมาณ 25 บาทต่อการติดต่อหนึ่งครั้ง แต่ถ้าลูกค้าใช้เครื่องเอทีเอ็มต้นทุนจะตกประมาณ 5 บาทเท่านั้น จึงไม่แปลกใจเลยว่าทำไมธนาคารบางแห่งจึงต้องการให้ลูกค้าฝากถอนเงินที่มีจำนวนไม่มากผ่านเครื่องมากกว่า

2. เทคโนโลยีสารสนเทศทำให้ประสิทธิผลการทำงานดีขึ้น

เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยปรับปรุงคุณภาพของสินค้าและบริการให้ตรงตามความต้องการของลูกค้าได้ดีขึ้นและรวดเร็วขึ้น ปัจจุบันมีร้านตัดเสื้อของผู้ชายได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้โดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศดังกล่าวเชื่อมโยงระหว่างร้านกับผู้จัดจำหน่ายและโรงงานทอผ้า เพื่อให้ลูกค้าสามารถเลือกผ้า แบบของเสื้อและขนาดที่ต้องการได้ และส่งข้อมูลผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ไปให้ที่ร้าน โดยร้านจะตัดให้เสร็จได้ภายใน 1 อาทิตย์

นอกจากนี้เทคโนโลยีสารสนเทศยังช่วยในการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารอันจะส่งผลให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้ เช่น การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อช่วยในการตัดสินใจตั้งซื้อวัตถุดิบให้พอกับความต้องการใช้งานในสัปดาห์ถัดไป โดยไม่ต้องเก็บสต็อกสินค้าไว้เกินจำเป็น

3. เทคโนโลยีสารสนเทศทำให้เกิดการได้เปรียบในการแข่งขัน

เนื่องจากการแข่งขันในปัจจุบันมีความรุนแรงมากขึ้น จึงได้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันโดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อช่วยลดต้นทุน เช่น บริษัทเครื่องสำอางที่มีชื่อแห่งหนึ่งเดิมให้ลูกค้าเขียนใบสั่งซื้อของและส่งมาที่

บริษัท พนักงานจึงใช้เวลาในการแกะลายมือและป้อนข้อมูลนานมากและยังมีข้อผิดพลาดมากด้วย ต่อมาบริษัทนี้จึงใช้วิธีการสแกนใบสั่งสินค้าให้คอมพิวเตอร์อ่านลายมือเอง จากนั้นข้อมูลดังกล่าวจะนำไปป้อนให้กับระบบการสั่งซื้อสินค้าอัตโนมัติ กระบวนการดังกล่าวช่วยทำให้บริษัทลดต้นทุนได้ถึงร้อยละ 65

4. เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น

เทคโนโลยีสารสนเทศจะสามารถทำให้คุณภาพชีวิตของมนุษย์ดีขึ้นหากมีการออกแบบโดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างความต้องการของคนและประสิทธิภาพของเทคโนโลยี เช่น การประชุมทางไกลแบบวีดีโอคอนเฟอเรนซ์ ซึ่งทำให้คนไม่ต้องเสียเวลาเดินทางมากและทำให้การประชุมจัดขึ้นได้โดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องสถานที่ เวลา และทำให้โอกาสในการมีส่วนร่วมจากผู้ปฏิบัติงานในระดับต่างๆ มากขึ้น เพราะไม่ต้องมีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปประชุม หรือการนำหลักเออร์โกโนมิกส์ (Ergonomics) มาใช้ในการออกแบบเทคโนโลยีสารสนเทศก็เป็นสิ่งที่ทำให้คุณภาพชีวิตในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศดีขึ้น เพราะหลักการนี้เป็นวิทยาการออกแบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้สอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพของร่างกายมนุษย์ และสภาพเงื่อนไขการทำงานซึ่งป้องกันปัญหาด้านสุขภาพที่จะเกิดขึ้น เช่น การใช้แผ่นกรองแสงหน้าเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือการออกแบบคีย์บอร์ดที่จะช่วยทำให้ไม่มีปัญหาที่ข้อมือเมื่อใช้คีย์บอร์ดมากเกินไป

จากที่กล่าวมาจึงเห็นได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผล สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและช่วยทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น

สรุป เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง อุปกรณ์เครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมประมวล เก็บรักษาและเผยแพร่ข้อมูลและสารสนเทศ ประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ เสริมสร้างประสิทธิภาพการทำงานให้ดีขึ้น ทำให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน และช่วยทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น ในขณะที่เดียวกันหากมีการนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างไม่เหมาะสมก็จะเกิดผลกระทบนี้ได้ เช่น ผลกระทบต่อสุขภาพ โรคเครียดจากเทคโนโลยี ขาดทักษะด้านสังคม และปัญหาด้านจริยธรรม อีกทั้งการพึ่งพาเทคโนโลยีมากเกินไปก็ทำให้ต้องมีการลงทุนที่สูงเกินความจำเป็นอีกด้วย (ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2551. หน้า 35)

2.3 แนวคิดการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้

ปัจจุบันจะเห็นว่ามีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้กันอย่างแพร่หลาย หลายหน่วยงานได้ลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นจำนวนเงินหลายพันล้านบาท และถ้าเป็น

ระดับประเทศจำนวนเงินยิ่งทวีสูงขึ้นไปอีก อย่างไรก็ตามปัญหาหนึ่งที่ต้องพิจารณากันก็คือ แนวทางในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้มีความเหมาะสมเพียงไร เพื่อจะได้มั่นใจว่าเงินที่ลงทุนไปมีความคุ้มค่าประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือประเทศอย่างแท้จริง แนวทางในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้มีอยู่ 3 แนวทาง คือ (Laudon & Laudon, (2002). (อ้างใน ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ 2551 หน้า 37-39)

2.3.1 แนวทางที่เน้นด้านเทคนิค (Technical Approach)

แนวทางนี้จะมุ่งสนใจแต่เรื่องเทคโนโลยีและความสามารถในการด้านเทคนิคของระบบ เช่น ควรจะใช้คอมพิวเตอร์รุ่นใดดี ความจำเท่าไร ความเร็วเท่าไร จะใช้โปรแกรมอะไร เวอร์ชันใด ใช้ฐานข้อมูลหรือเครือข่ายแบบไหน ความรู้ที่ใช้มากสำหรับแนวทางนี้ ได้แก่ วิชาคอมพิวเตอร์

ข้อดีของแนวทางนี้ก็คือ การพิจารณาหาเครื่องหรือระบบที่ทันสมัยถ้าสุดมีความสามารถหรือประสิทธิภาพดีที่สุดในการทำงาน (high-end) อย่างไรก็ตามข้อจำกัดของแนวทางนี้คือ การมีแนวโน้มในการมองว่าเทคโนโลยีเป็นยาสารพัดนึกซึ่งมีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ทุกโรค (panacea) และมีแนวโน้มจะมีทัศนคติว่าเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ๆ เป็นสิ่งที่ดีที่ควรนำมาใช้เสมอไป (pro-innovation bias) บางครั้งผู้ใช้แนวทางนี้มักได้รับอิทธิพลจากกระแสของเทคโนโลยี หรือแรงผลักดันจากเทคโนโลยีมากกว่าความต้องการที่แท้จริงของหน่วยงาน ปัญหาที่น่าพิจารณาก็คือ การคิดแต่เพียงด้านเทคนิคอย่างเดียวสามารถแก้ปัญหาทุกอย่างได้จริงหรือ หรือไม่บางครั้งเรานำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยลดภาระงาน กลับทำให้ภาระงานเพิ่มมากขึ้น หรือการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน แต่ประสิทธิภาพไม่ได้ดีขึ้น บางทีเกิดการต่อต้านระบบใหม่ขึ้นมาด้วยซ้ำ ปัญหาในส่วนหนึ่งเป็นเพราะแนวทางนี้ได้ละเลยด้านพฤติกรรมของคนและองค์กรนั่นเอง

2.3.2 แนวทางที่เน้นด้านพฤติกรรม (Behavioral Approach)

แนวทางนี้จะเน้นการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรมองค์การรวมทั้งวัฒนธรรมขององค์การ โดยแนวทางนี้จะมองว่าระบบสารสนเทศที่ต้องการการพัฒนาและมีการบำรุงรักษาในระยะยาวจำเป็นต้องใช้แนวทางพฤติกรรมศาสตร์ประกอบด้วย เพื่อให้คนยอมรับกับระบบหรือเทคโนโลยีนั้น เพราะแนวทางที่เน้นด้านเทคนิคเพียงด้านเดียวไม่ได้เป็นหลักประกันว่าระบบที่ออกแบบมาดีจะประสบความสำเร็จในการนำมาติดตั้ง ดังจะเห็นว่าหลายหน่วยงานประสบความสำเร็จ

ล้มเหลวในการนำระบบสารสนเทศมาใช้ แม้ว่าระบบนั้นจะเป็นเทคโนโลยีที่ดีที่สุดที่ออกแบบโดยผู้ที่เชี่ยวชาญมากที่สุดก็ตาม ความรู้ที่จะนำมาใช้สำหรับแนวทางนี้ ได้แก่ จิตวิทยา พฤติกรรมศาสตร์ องค์กร และสังคมวิทยา เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดของแนวทางนี้ก็คือ การเน้นด้านพฤติกรรมมากเกินไปจะทำให้ไม่ได้มีการพิจารณาถึงความสามารถของเทคโนโลยีมากนัก การที่บางหน่วยงานเน้นการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีหลายหลักสูตร เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเจ้าหน้าที่ก่อนจะซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์มาติดตั้ง เป็นแนวทางเน้นพฤติกรรม ซึ่งข้อดีคือ คนจะมีความรู้เรื่องคอมพิวเตอร์ก่อนเพื่อจะได้ใช้ประโยชน์จากเครื่องคอมพิวเตอร์ได้อย่างเต็มที่ แต่ปัญหาก็คือกว่าจะพร้อมเทคโนโลยีอาจจกรุ่นไปแล้วก็ได้

2.3.3 แนวทางที่ผสมผสานด้านเทคนิคและด้านสังคม (Socio-technical Systems)

แนวทางนี้ผสมผสานแนวทางที่หนึ่งและสองเข้าด้วยกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดดุลยภาพระหว่างความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานและประสิทธิภาพของระบบในการทำงาน เทคโนโลยีที่พิจารณาไม่ใช่เทคโนโลยีที่ทันสมัยแต่จะเป็นเทคโนโลยีที่มีความเหมาะสม (appropriate technology) กับสภาพแวดล้อมหรือกับผู้คนในองค์กรมากกว่า

แนวทางที่ผสมผสานด้านเทคนิคและด้านสังคมเป็นแนวทางที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน โดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาเป็นแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับหน่วยงานหรือสังคมที่นำเทคโนโลยีนั้นไปใช้

ถ้าเปรียบเทียบง่าย ๆ แนวทางนี้ก็เปรียบเสมือนการหารองเท้าที่เหมาะสมกับผู้ใช้ แต่จะไม่ตัดเท้าของผู้ใส่ให้เข้ากับรองเท้า นั่นก็คือ การออกแบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ใช้งานง่าย และสามารถจัดหาได้ไม่ยากนักเหมาะสมกับฐานะและสภาพของผู้ใช้

2.4 เหตุผลความจำเป็นในการสร้าง e-Government

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, (2551) กล่าวว่า แนวคิดของรัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administration) มีการพัฒนามาหลายยุคหลายสมัย และยุคหลังสุด คือ แนวคิดการจัดการภาครัฐยุคใหม่ (New Public Management) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นในทศวรรษที่ 1990 ซึ่งมุ่งเน้นลูกค้าและผลลัพธ์เป็นหลัก ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจ โครงสร้างองค์กรและกลไกในการให้บริการมีหลากหลาย องค์กรมีลักษณะเป็นอิสระมากขึ้น รวมทั้งการนำแนวคิดการจัดการของภาคเอกชนมาใช้ในภาครัฐ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Osborne & Gaebler (1992) ได้เขียนหนังสือ Reinventing Government โดยเสนอว่า การทำงานของรัฐควรมีลักษณะเน้นลูกค้า (customer-driven) โดยกระจายอำนาจให้ประชาชนและ ทำให้การควบคุมอยู่นอกเหนืออำนาจของภาครัฐและให้อยู่ในมือของชุมชนแทน

e-Government จึงเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับการจัดการภาครัฐยุคใหม่ (NPA) เป็นการปรับปรุงภาครัฐเพื่อให้มีการบริการที่สนองต่อความต้องการของลูกค้า e-Government เป็นเรื่องการเปลี่ยนแปลง โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ e-Government เป็นการเปลี่ยนแปลง เพื่อช่วยให้ประชาชนและภาคธุรกิจมีโอกาสใหม่ๆ โดยเฉพาะในระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ การใช้ e-Government เป็นการคิดทบทวนบทบาทของภาครัฐ และ e-Government สามารถใช้เป็นเครื่องมือที่จะช่วยในการพัฒนาประเทศ ตลอดจนสนับสนุนการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (good governance)

อย่างไรก็ตาม e-Government ไม่ใช่ทางลัดที่นำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ หรือช่วยประหยัดงบประมาณหรือทำให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานของภาครัฐ e-Government เป็นเพียงเครื่องมือในการบรรลุเป้าหมายเหล่านี้เท่านั้น โดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนาซึ่งทรัพยากรหายาก หากมีการดำเนินการ e-Government อย่างรีบร้อนโดยไม่มีแผนที่ค้ำยันจะนำไปสู่ความผิดพลาดที่มีราคาแพง

e-Government ไม่สามารถบรรลุผลได้ โดยอาศัยผู้นำทางการเมืองที่มีความมุ่งมั่นแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการคิดและวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่ด้วย โดยเฉพาะการคิดเกี่ยวกับการแบ่งปันสารสนเทศระหว่างหน่วยงานและยังต้องการการปรับหรือกระบวนการทำงานของภาครัฐทั้งในระดับต่างๆ ของแต่ละหน่วยงาน และข้ามหน่วยงานด้วย ก่อนนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ด้วย

ในขณะเดียวกัน e-Government จะต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงภายนอกด้วย ซึ่งได้แก่สังคม อันประกอบด้วย ประชาชน ธุรกิจ และประชาสังคม (civil society) ว่าจะมีความสัมพันธ์กับภาครัฐอย่างไร และจะจัดการกับสารสนเทศที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างไร ประชาชนคาดหวังการบริการที่เท่าเทียมกันของรัฐแบบเดียวกับที่คาดหวังจากภาคเอกชน ประชาชนจึงมีพฤติกรรมเหมือนกับผู้บริโภค ดังนั้นภาครัฐจึงต้องปรับตัวกับสภาพการณ์เหล่านี้ โดยใช้ e-Government เป็นเครื่องมือ

การนำคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตมาใช้เท่านั้นไม่ได้ช่วยให้การปรับปรุงการทำงานของภาครัฐดีขึ้น การให้ความสำคัญเฉพาะเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่ได้ทำให้เจ้าหน้าที่มีจิตใจในการบริการต่อลูกค้า และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ (Pacific Council on International Policy, 2002) คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมควรได้รับการมองว่าเป็นเครื่องมือที่จะทำให้การปฏิรูปมีพลังมากขึ้น e-Government ควรได้รับการมองว่าเป็นกระบวนการปฏิรูป ไม่ใช่เป็นเพียง

การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการปฏิบัติงาน e-Government มีคุณูปการต่อการสร้าง “สังคมข่าวสาร” ซึ่งจะช่วยให้วิถีชีวิตประชาชนมีพลัง (empowered) และสามารถเข้าถึงสารสนเทศ และการบริการด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง

ดังนั้น คำว่า “e” จึงหมายถึงเครื่องมือในการบรรลุเป้าหมายโดยรวมของสังคม ดังนั้นแทนที่จะมุ่งไปที่ “e-Government” น่าจะใช้คำว่า “i-Government” หรือ “i-society” ซึ่ง “i” จะหมายถึง “intelligent” หรือ “information” มากกว่า จึงเป็นการมองว่าภาครัฐและสังคม จะมีกระบวนการและการใช้สารสนเทศที่เพิ่มขึ้นอย่างไรและภาครัฐจะมีการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างไร

2.5 ความหมายรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

2.5.1 ความหมายของ e-Government

ปัจจุบัน e-Government เป็นแนวคิดที่มีการกล่าวถึงกันอย่างแพร่หลายในประเทศต่างๆ ทุกภูมิภาคของโลก รัฐบาลและหน่วยงานที่ให้บริการแก่ประชาชนมีการปรับเปลี่ยนการทำงานเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป รูปแบบที่เห็นได้ชัด ได้แก่ e-Service เช่น การจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ การยื่นแบบและชำระภาษีผ่านทางอินเทอร์เน็ต หนังสือเดินทางและบัตรประชาชนอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น (ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2551 หน้า 47)

ความหมายของ e-Government มีนักวิชาการหรือองค์กรต่างๆ ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ (ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2551 หน้า 51)

Deloitte Research,(2000:4) หมายถึง การใช้เทคโนโลยีในการเพิ่มการเข้าถึงและการให้บริการของภาครัฐเพื่อประโยชน์ของประชาชนธุรกิจและเจ้าหน้าที่

OECD,(2003:63) หมายถึง การใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสาร โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการเป็นภาครัฐที่ดี

ธนาคารโลก ให้ความหมายว่า การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการปรับปรุงประสิทธิภาพ ความสัมฤทธิ์ผล ความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือของรัฐบาล

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, (2551 หน้า 53) ให้ความหมายว่า การดำเนินงานหรือการให้บริการของภาครัฐโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ เพิ่มการเข้าถึงบริการของภาครัฐ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน และทำให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบต่อประชาชนมากขึ้น

2.5.2 คำจำกัดความในเชิงปฏิบัติการของ e-Government

1. การให้บริการที่ดีและการจัดหาสารสนเทศ

ในช่วงเริ่มต้นของการดำเนินการเรื่อง e-Government ประเทศต่างๆ มักให้ความสำคัญกับการให้บริการที่ดีและการจัดหาสารสนเทศ (Accenture, 2004; Bertelsmann Foundation, 2001; Deloitte Research, 2000; World Markets Research Center, 2001) เช่น การให้บริการขึ้นแบบภาษีและการชำระภาษี การเสียดำบริการต่างๆ ผ่านไปรษณีย์ การต่ออายุใบขับขี่รถยนต์และใบทะเบียนรถ

2. ความพยายามในการเปลี่ยนแปลง

การเปลี่ยนแปลงนี้รวมถึงแต่การบริการที่มีประสิทธิผลจนกระทั่งการมีส่วนร่วมมากขึ้น โดยมีการรวมแนวคิด "New Public Management" ซึ่งเป็นการปรับรัฐแนวใหม่ (Osborne & Gaebler, 1992) การเปลี่ยนแปลงนี้เน้นความต้องการของรัฐบาลในการจัดการปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของการจัดการภาครัฐ (Osborne & Gaebler, 1992, Rais Abdul Karim, 1999) โดยรวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของภาครัฐ การกระจายอำนาจในการบริการและการบริหาร การเพิ่มการตรวจสอบได้ การปรับปรุงการจัดการทรัพยากรและการตลาด เพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน

3. มีวิธีแก้ปัญหาและรูปแบบการพัฒนาที่หลากหลาย

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการสร้าง e-Government มาจากหลายมิติ Corrocher & Ordanini (2002) ได้เสนอรูปแบบที่แตกต่างกันในการพัฒนา ซึ่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและการบริหารของแต่ละประเทศเป็นสำคัญ บางประเทศเน้นเรื่องตลาดและประสิทธิภาพ (OMB, 2001; 2003) บางประเทศเน้นการเพิ่มความตระหนักของประชาชนและการเข้าถึงการใช้บริการ

4. ใช้ IS/IT เป็นพื้นฐานในการพัฒนา

สารสนเทศที่มีความถูกต้องและทันเวลาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นหัวใจของการตัดสินใจที่มีประสิทธิผล ตลอดจนช่วยในการพัฒนานโยบาย และการบริหาร

e-Government จะอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบสารสนเทศเป็นพื้นฐานในการปรับปรุงการบริการ เพื่อให้มีการเผยแพร่ข้อมูล หรือการค้าธุรกรรมต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การเสียภาษีออนไลน์ที่ได้ใช้ระบบอินเทอร์เน็ตมาช่วยทำให้การบริการสะดวก คล่องตัวรวดเร็วขึ้น

5. การบูรณาการและการพัฒนา

ในการสร้าง e-Government ภาครัฐไม่ควรคำนึงถึงเพียงการเพิ่มประสิทธิภาพเพียงอย่างเดียว การใช้ประโยชน์จาก e-Government อย่างเต็มที่จะต้องอาศัยการบูรณาการการบริการข้ามหน่วยงานด้วย ซึ่งจะมีความซับซ้อนและปัญหามากกว่าของภาคเอกชน เพราะการบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐต้องอาศัยความร่วมมือ และอาจจะมีปัญหาข้อจำกัดทางกฎหมาย (Marche & McNiven, 2003) เพราะในหลายประเทศ กระทรวงและหน่วยงานภาครัฐต่างมีความรับผิดชอบที่ระบุไว้ในกฎหมาย และไม่ประสงค์จะใช้ทรัพยากรในการจัดการในเรื่องที่ไม่ใช่หน้าที่ของตนโดยตรง หรือเป็นเรื่องที่ต้องประสานกับหน่วยงานอื่น (OECD, 2003)

6. ปปรากฏการณ์สากล (International Phenomenon)

e-Government เป็นปรากฏการณ์สากล (Basu, 2004; Chadwick & May, 2003; Ke & Wei, 2004; OECD, 2003) รัฐบาลทั่วโลกได้ตระหนักว่า ความพยายามในการดำเนินการเรื่อง e-Government สามารถส่งผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ สังคมการเมือง และเทคโนโลยีได้เนื่องจากมีขอบเขตการทำงานที่กว้างขวาง (OECD, 2003)

2.5.3 ประโยชน์ของ e-Government

1. เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน e-Government ทำให้มีการกำหนดกระบวนการทำงานมีความชัดเจน ง่ายต่อการปรับปรุงกระบวนการทำงานในการลดขั้นตอน ลดเวลา และลดต้นทุน เป็นต้น
2. เพิ่มคุณภาพในการบริการประชาชน e-Government ทำให้ประชาชน มีช่องทางการรับบริการที่รวดเร็ว และบริการได้ทุกที่ ตลอดเวลา อันทำให้ประชาชนเพิ่มความพอใจมากยิ่งขึ้น
3. เพิ่มประสิทธิผลในการทำงาน เพิ่มประสิทธิผลของนโยบาย โดยเพิ่มความสามารถในการสร้างผลผลิตที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
4. เพิ่มความโปร่งใสในการดำเนินงานและให้บริการ ข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับนโยบายกฎระเบียบ การดำเนินงาน และการให้บริการจะมีเผยแพร่บนอินเทอร์เน็ต ซึ่งทำให้ประชาชนได้รับทราบรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
5. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ e-Government ช่วยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ เพราะกระบวนการติดต่อกับรัฐรวดเร็วขึ้นและช่วยลดต้นทุน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับธุรกิจได้

6. ส่งเสริมประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมในสังคม เพิ่มความเป็นประชาธิปไตย โดยมีการให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบาย หรือปรึกษาหารือออนไลน์ หรือ การลงมติแบบอิเล็กทรอนิกส์

2.5.4 การประเมินผล e- Government

Bertelsmann, (2002) อ้างใน ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ (หน้า 74-75) ได้เสนอการประยุกต์ใช้แนวคิดเรื่อง Balanced Scorecard ในการประเมินผล โดยเรียกชื่อว่า Balanced e- Government ซึ่งเป็นการประเมินมิติต่างๆ ของ e-Government โดยมีปัจจัยในการประเมินอยู่ 5 ปัจจัย คือ

1. ประโยชน์ (Benefit) หมายถึง คุณภาพ และปริมาณของการบริการ ตัวอย่างเกณฑ์ที่ใช่วัดมีดังนี้

- จำนวนบริการที่ได้ดำเนินการแล้ว
- การตระหนักถึง “one-stop-shop” (การเข้าถึงทุกบริการ โดยใช้เว็บทำเพียงที่เดียว
- การบริการใช้ง่ายและเป็นมิตรต่อผู้ใช้

2. ประสิทธิภาพ (Efficiency) การปรับปรุง ด้านประสิทธิภาพการทำงาน ได้แก่

- มีกระบวนการทำงาน การสมัครใช้บริการ โครงสร้างระบบและฐานข้อมูล
- การวางแผนทางการเงินและทรัพยากรที่ชัดเจน
- โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
- คุณภาพและขอบเขตการให้การอบรม

3. การมีส่วนร่วม (Participation) การบริการได้รับการออกแบบมาเพื่อสนับสนุนการติดต่อสื่อสารทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น

- ประชาชนสามารถติดต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทางอีเมลล์หรือทางเว็บ
- ความต้องการของผู้ใช้ได้รับการพิจารณา
- ความเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนมีผลต่อกระบวนการตัดสินใจ
- ความเป็นไปได้ในการอภิปรายในประเด็นสาธารณะ

4. ความโปร่งใส (Transparency)

- ปริมาณสารสนเทศเกี่ยวกับกระบวนการบริหารและกระบวนการด้านกฎหมาย (จำนวนการประชุมของคณะกรรมการ, การแถลงต่อสื่อมวลชน เป็นต้น)
- การติดตามผลของการสอบถามของประชาชน (query process)

2.6 ความเป็นมาของโครงการ การคลังภาครัฐ ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

6.1. โครงการ GFMIS

จากนโยบายภาครัฐจะเร่งปรับเปลี่ยนและปฏิรูประบบการบริหารและปฏิบัติงานด้านการเงินการคลังให้มุ่งสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ให้เป็นเครื่องมือในการบริหารทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ รัฐบาลจึงได้ดำเนินการจัดทำ โครงการเปลี่ยนระบบการบริหารงานการเงินการคลังภาครัฐสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์ เรียกว่า ระบบ “GFMIS” (Government Fiscal Management Information System)

กรมบัญชีกลาง,(2548) ได้กล่าวว่า โครงการ GFMIS เป็นโครงการเปลี่ยนระบบการบริหารงานการเงินการคลังภาครัฐ ให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ โดยนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้เพื่อปรับกระบวนการดำเนินงาน และการจัดการภาครัฐ ด้านการงบประมาณ การบัญชี การจัดซื้อจัดจ้าง การเบิกจ่ายงบประมาณ และการบริหารทรัพยากรบุคคลให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน พร้อมกับการบริหารจัดการข้อมูลการคลังของรัฐถูกต้องรวดเร็วและทันเหตุการณ์เพื่อการตัดสินใจและการบริหารนโยบายของประเทศ

6.1.1 หลักการและเหตุผลของโครงการ GFMIS

การดำเนินงานด้านการปฏิรูประบบราชการไทยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับแนวทางการดำเนินงานของภาครัฐให้เป็นแนวใหม่ที่เน้นการทำงาน โดยยึดผลลัพธ์เป็นรูปธรรม มอบหมายอำนาจหน้าที่แก่ผู้ปฏิบัติงานแทนการควบคุมโดยเคร่งครัด มีความโปร่งใสในการตัดสินใจและมีวิธีการทำงานที่รวดเร็วและคล่องตัวเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม เป็นระบบที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางพร้อมกับการกระจายอำนาจสู่ระบบล่างและท้องถิ่น รัฐบาลมีนโยบายพัฒนาการบริหารงานในปัจจุบันก้าวไปสู่แนวทางรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e-Government) ทั้งนี้เพื่อให้ e-Government เป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาภาครัฐและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการปฏิรูประบบราชการไทย รวมถึงเป็นกลไกที่จะเป็นศูนย์กลางของพัฒนางานในระบบอิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ ในอนาคต รัฐบาลมีนโยบายดำเนินการโครงการปรับปรุงการบริหารงานการคลังภาครัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับการทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารงานให้เป็นการเน้นผลผลิต ผลลัพธ์และเป้าหมายของการดำเนินงานทั้งนี้ เพื่อให้สามารถแปลงนโยบายและวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติจริง สามารถตอบสนองต่อการบริหารประเทศ โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง การดำเนินโครงการ GFMIS ประกอบด้วย

1. ระบบวางแผนและจัดทำงบประมาณ เพื่อรองรับการวางแผนและจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance Based Budgetary) ที่เน้นผลผลิตและผลลัพธ์ (Output-Outcome) รวมทั้งเป็นเครื่องมือที่จะช่วยในการจัดทำงบประมาณในแต่ละขั้นตอน โดยระบบจะต่อเชื่อมและทำงานร่วมกับระบบ BIS ของสำนักงานงบประมาณ

2. ระบบการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งจะติดตามเปรียบเทียบ การใช้จ่ายงบประมาณกับเป้าหมาย ผลผลิตเป็นรายเดือน รายไตรมาส เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ ค่าใช้จ่าย ต้นทุน ด้านต่างๆ

3. ระบบการบริหารการจ่ายเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้การบริหารเงินสด มีประสิทธิภาพและสภาพคล่องที่ดีขึ้น โดยส่วนราชการไม่ต้องเบิกเงินสำรอง นอกจากนี้ระบบสามารถโอนเงินแก่คู่สัญญาได้เร็วขึ้น ช่วยลดภาระด้านดอกเบี้ย อันนำมาสู่ต้นทุนที่ลดลง

4. ระบบบัญชีการเงิน การคลังภาครัฐแบบเกณฑ์คงค้าง ซึ่งจะรวบรวมข้อมูลและจะจัดทำงบการเงินของส่วนราชการในภาพรวมของประเทศ

5. ระบบการจัดซื้อ เพื่อการลงทุนในทรัพย์สินถาวร เป็นระบบการจัดซื้อที่เชื่อมโยงกับระบบงบประมาณและระบบบัญชี

6. ระบบข้อมูล เพื่อติดตาม ตรวจสอบ ซึ่งจะใช้ในการกำกับ ติดตาม การใช้จ่ายงบประมาณของส่วนราชการ ก่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการทำงานมากขึ้น

7. ระบบบริหารทรัพยากรมนุษย์ ระบบข้อมูลบุคลากร ระบบเงินเดือนและผลประโยชน์ เฉพาะข้าราชการที่สำนักงาน ก.พ. รับผิดชอบ เป็นระบบฐานข้อมูลข้าราชการต้นแบบที่มีข้อมูลรายละเอียดที่สามารถเรียกดูได้ทันที

6.1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อสร้างและดำเนินการจัดทำระบบหลักด้านการเงินการคลังภาครัฐ (Core Function) ให้รองรับการบริหารงบประมาณ การบริหารการคลังและบัญชีหลัก ที่ครอบคลุมการเงิน การคลัง เป็นระบบเดียวเชื่อมโยงอย่างบูรณาการ สามารถรวบรวมข้อมูลด้านการเงินการคลัง พันธกิจและการบริหารงบประมาณที่ถูกต้อง รวดเร็ว ทันเวลา ซึ่งระบบนี้เป็นการปฏิรูป การบริหารงานภาครัฐ ในแนวทางรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์

6.1.3 ขอบเขตและเป้าหมายของโครงการ

โครงการปรับปรุงระบบการเงินการคลังภาครัฐ เป็นโครงการดำเนินการปรับปรุงระบบการจัดการของหน่วยงานภาครัฐ ให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ โดยนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ เพื่อการปรับกระบวนการทำงาน และการจัดการภาครัฐด้านการงบประมาณ การบัญชี และการจัดซื้อจัดจ้าง การเบิกจ่ายงบประมาณ และการบริหารทรัพยากรบุคคลให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับนโยบายการปฏิรูประบบราชการ ที่เน้นประสิทธิภาพและความคล่องตัวในการดำเนินงาน ทำให้การใช้ทรัพยากรในองค์กรเป็นไปอย่างคุ้มค่า พร้อมกับการได้ข้อมูลสถานภาพการคลังของรัฐที่ถูกต้อง รวดเร็ว และทันเหตุการณ์ เพื่อการกำหนดนโยบายในการบริหารประเทศ

6.1.4 ขอบเขตของการดำเนินการ

1. ระบบวางแผนและการจัดทำงบประมาณ
2. ระบบการติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ
3. ระบบการบริหารการเบิกจ่ายแบบอิเล็กทรอนิกส์
4. ระบบการบริหารการเงิน การคลัง แบบเกณฑ์คงค้าง
5. ระบบการจัดซื้อเพื่อการลงทุนในสินทรัพย์ถาวร
6. ระบบข้อมูลเพื่อการติดตามตรวจสอบ
7. ระบบบริหารทรัพยากรบุคคลเฉพาะระบบข้อมูลบุคลากร ระบบเงินเดือนและค่าตอบแทน
8. ระบบข้อมูลผู้บริหารแบบ Online Real-time

6.1.5 ประโยชน์ที่จะได้รับจากโครงการ GFMIS

1. เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับ CEO ของแต่ละกรมจังหวัด และทุกส่วนราชการ ในการบริหารด้านการเงินการคลังได้มีประสิทธิภาพ
2. ช่วยอำนวยความสะดวกและลดเวลาในการจัดทำรายงานการเงิน การคลัง โดยระบบจะจัดทำรายงาน งบดุล ประจำวัน สามารถเรียกดูข้อมูลเพื่อตรวจสอบความถูกต้องได้ทันที แบบ Online Real Time

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. เพิ่มประสิทธิภาพในการวางแผน โดยระบบแสดงข้อมูล การเปรียบเทียบการรับจ่ายเงินจริงกับแผนรับจ่ายทั้งในระดับกรม จังหวัด ตามแผนงาน งาน โครงการ
4. รับรองการปฏิบัติงานในระบบบัญชีแบบเกณฑ์คงค้าง ที่สอดคล้องกับมาตรฐานบัญชีสากล โดยเฉพาะการบริหารและการจัดทำทะเบียนสินทรัพย์ถาวร ที่ถูกจัดเก็บและคำนวณค่าเสื่อมราคาในระบบตลอดอายุของสินทรัพย์
5. ปรับเปลี่ยนรูปแบบ วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารพัสดุ แบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและความเป็นธรรมต่อสังคม
6. ปรับปรุงขั้นตอน วิธีการ เพิ่มความรวดเร็ว ลดเอกสารและทำให้ประชาชนเข้าถึงภาครัฐได้มากขึ้น

กล่าวโดยสรุป ระบบการคลังอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS) จะให้ข้อมูลที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ทั้ง 4 ด้าน คือ

ข้อมูลการติดตามการบริหาร ค่าใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อเปรียบเทียบวิเคราะห์ตามแผนยุทธศาสตร์ ทุกกิจกรรม โครงการ เป็นรายเดือน รายไตรมาส อันเป็นการติดตามตัวชี้วัดผลงาน

ข้อมูลงบการเงิน การคลัง ทั้งเงินสดและเงินคงคลัง งบดุล งานแสดงสถานะทางการเงิน สถานะเงินคงคลัง และหนี้สินของประเทศ

ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง ทั้งการผูกพันงบประมาณจากการจัดซื้อ รายละเอียดผู้ขาย การติดตามสถานะการจัดซื้อ และการจ่ายเงิน

ข้อมูลด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ทั้งโครงการ ตำแหน่งงาน รายละเอียดค่าตอบแทน และผลประโยชน์ อันเป็นข้อมูลในการคิดต้นทุนและค่าใช้จ่าย

6.2 โครงการพัฒนาระบบบัญชี 3 มิติ

จากที่คณะกรรมการการอุดมศึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัยเดิม) ได้มีนโยบายให้มหาวิทยาลัย/สถาบันของรัฐเข้าร่วมโครงการเพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาระบบงบประมาณ พัสดุ การเงิน และบัญชีต้นทุนโดยเกณฑ์พึงรับ-พึงจ่าย ในลักษณะ 3 มิติ และได้ดำเนินการใช้ระบบมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2546 เพื่อเป้าหมายการปรับเปลี่ยนการบริหารงานเป็นระบบอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยความพยายามทำเทคโนโลยีมาปรับปรุงกระบวนการทำงาน เพื่อสามารถนำไปสู่การคำนวณค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักศึกษา ปัจจุบันระบบบัญชี 3 มิติได้ถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวคิดของระบบบัญชี 3 มิติ

ระบบบัญชี 3 มิติได้ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อควบคุมงบประมาณ การจัดซื้อ-จัดจ้าง การเงิน บัญชี เพื่อช่วยลดเวลาในการปฏิบัติงาน ซึ่งแบ่งเป็นระบบย่อย ดังนี้

1. ระบบวางแผนงบประมาณ
2. ระบบบริหารงบประมาณ
3. ระบบพัสดุ ได้แก่ ระบบการจัดซื้อ-จัดจ้าง ระบบคลังพัสดุ ระบบทะเบียนทรัพย์สินถาวร
4. ระบบการเงิน แบ่งเป็น ระบบลูกหนี้ ระบบลูกหนี้เงินยืมตรงจ่าย ระบบเจ้าหนี้ ระบบเงินรับ-จ่าย ระบบเงินเดือน ค่าตอบแทน
5. ระบบเกณฑ์คงค้าง
6. ระบบบัญชีต้นทุนรายกิจกรรม
7. ระบบติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล

เยาวภา หนูทอง(<http://acc3d.rmutsv.ac.th>) กล่าวว่า ระบบบัญชี 3 มิติ มีลักษณะ ดังนี้

มิติแรก มิติหน่วยงาน มีการแยกการทำงานของหน่วยงานอย่างชัดเจน เพื่อสะท้อนให้เห็นการทำงานของแต่ละหน่วยงานว่ามีค่าใช้จ่ายเป็นอย่างไร มีงบประมาณคงเหลือเท่าไร เพื่อเป็นข้อมูลการเบิกจ่ายครั้งต่อไป

มิติที่สอง คือ แผนงาน การทำงานของแต่ละหน่วยงานต้องมีการจัดทำแผน โครงการ กิจกรรม ดังนั้น จึงมองที่ประสิทธิผลของแผน

มิติที่สาม คือ กองทุน การใช้จ่ายเงินแยกออกเป็นกองๆ มีเกณฑ์การรับ-จ่ายเงินอย่างชัดเจน แสดงให้เห็นถึงการใช้จ่ายเงินของแต่ละหน่วยงาน

2.7 แนวคิดการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management -RBM)

สำนักงาน ก.พ. กล่าวว่า ภายใต้กรอบแนวคิดการบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ และการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management) ก็เป็นกิจกรรมสำคัญกิจกรรมหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในหลายๆ กิจกรรมที่ต้องดำเนินการไปพร้อมๆ กันในทุกๆ ด้าน และจากการปฏิรูประบบราชการ ได้กำหนดเจตนารมณ์ของการพัฒนาระบบราชการ ตามนัยของมาตรา 3/1 แห่งกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 และมาตรา 12 แห่งพระราชกฤษฎีกา

ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมวิธีการ และกระบวนการทัศน์ในการปฏิบัติราชการใหม่

รูปแบบของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ นั้นว่าเป็นวิธีการบริหารจัดการ ที่มุ่งเน้นสัมฤทธิ์ผลของการปฏิบัติงาน ที่องค์กรตั้งเป้าหมายไว้ สามารถเปรียบเทียบผลผลิตกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยใช้ระบบการประเมินผลที่อาศัยตัวชี้วัดเพื่อให้เห็นผลงานเป็นรูปธรรม เป็นการปรับปรุงผลการดำเนินงานขององค์กรที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความรับผิดชอบต่อประชาชนและยกระดับผลการปฏิบัติงานขององค์กรให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้ดียิ่งขึ้น แต่ก่อนที่องค์กรจะพัฒนาระบบการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ควรมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ก่อน เพราะการจัดทำแผนกลยุทธ์ขององค์กร เป็นการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ จะเป็นปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จและตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์

การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มีวัตถุประสงค์ เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานของหน่วยราชการให้ดีขึ้น และเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ของประเทศ เพื่อเพิ่มขีดสมรรถนะ และความคล่องตัว ในการปฏิบัติงานมุ่งเน้นความเป็นเอกภาพ และการเชื่อมโยงบูรณาการ ผู้บริหารระดับสูงมีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานให้มุ่งไปสู่วิสัยทัศน์ มีรายงานผลการปฏิบัติงาน เป็นเครื่องช่วยให้ทราบความก้าวหน้าของการดำเนินงานว่าเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องหรือไม่ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ส่วนราชการพัฒนาตนเองให้เป็นองค์กรที่ทันสมัย โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการและการให้บริการ ภายใต้แนวคิดประชาชนเป็นศูนย์กลาง และยึดปัจจัยแห่งความสำเร็จเชื่อมโยงกับการปฏิบัติงานในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับล่างจนถึงระดับบริหาร

ขั้นตอนของการดำเนินงานระบบการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ กรอบแนวคิด มีขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ขององค์กร ว่าต้องการเป็น หรือทำอะไรในอนาคต โดยให้หลีกเลี่ยงกลับไปสำรวจตัวเองก่อนว่า กำลังทำอะไรอยู่บ้าง และที่ทำอยู่นั้นถูกต้องแล้วหรือไม่ และต้องการทำอะไรต่อไป

2. กำหนดปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ เป็นเครื่องมือนำทาง ที่จะนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายนั้น

3. กำหนดตัวชี้วัดของผลการดำเนินงาน เป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำเร็จ หรืออาจนำผลจากการวัดที่ได้มาปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน ซึ่งทั้ง ปัจจัยแห่งความสำเร็จ และการกำหนดตัวชี้วัด อาศัย หลักการของ Balanced Scorecard

4. การกำหนดแหล่งข้อมูล หรือการจัดเก็บข้อมูลเพื่อให้รู้ว่าผลการปฏิบัติงานตามตัวชี้วัดอยู่ที่ไหน เช่นอาจจะเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่ระดับกอง หรือระดับกรม หรือกรณีที่ไม่มีข้อมูล จะเชื่อมโยงไปยังหน่วยงานใดบ้าง

5. การตั้งเป้าหมาย คือสิ่งที่ผู้บริหารระดับสูงขององค์กร คาดหวัง ผลของการปฏิบัติงาน สำหรับใช้เปรียบเทียบความสำเร็จขององค์กร หรือเป็นไปตามทิศทางที่ตั้งไว้หรือไม่

6. การรวบรวมข้อมูล อาจใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมาใช้ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการคำนวณหาผลลัพธ์ของข้อมูลที่รวบรวมไว้ หรือในกรณีที่องค์กรไม่มีฐานข้อมูลของตัวชี้วัดของผลของการปฏิบัติงานนั้นอาจเลือกใช้วิธีอื่น เช่น แบบสำรวจ แบบสอบถาม หรือสังเกตการณ์ เป็นต้น

7. การบันทึกและการอนุมัติข้อมูล เป็นการทำงานบนระบบงานประยุกต์ที่สามารถเรียกผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้ การบันทึกข้อมูลเป็นการนำข้อมูลผ่านการคำนวณ เก็บหรือรวบรวมไว้ในงานระบบ ผู้บริหารสามารถตรวจสอบและอนุมัติได้และออกรายงานต่อไป

8. การวิเคราะห์ผล เพื่อพิจารณาผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงเทียบกับเป้าหมายที่กำหนด เพื่อการปรับปรุงและแก้ไข

9. การรายงานผล อาจทำได้ในหลายรูปแบบ เช่น การแสดงข้อมูลเชิงปริมาณเป็นกราฟ เชิงคุณภาพเป็นเปอร์เซ็นต์ หรือแสดงตารางเปรียบเทียบผล เผยแพร่ให้สาธารณชนทราบ

2.7.1 ความเชื่อมโยงระบบการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์สู่ภาคปฏิบัติ

1. ทุกส่วนราชการต้องวางแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงาน ด้วยการวางแผนกลยุทธ์ ตั้งแต่ การกำหนดภารกิจ พันธกิจ วิสัยทัศน์ และวัตถุประสงค์หลักของหน่วยงาน ภายใต้เทคนิคที่ช่วยในการกำหนดเป้าหมายของหน่วยงาน โดยอาศัย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เพื่อให้ทราบสถานะของตนเอง และนำมาใช้วางแผน กำหนดทิศทางและเป้าหมายของหน่วยงาน

2. ด้านการจัดสรรงบประมาณ เป็นการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน เป็นการมอบอำนาจในการบริหารจัดการงบประมาณเพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์มากกว่ากฎ ระเบียบ เน้นหลักธรรมาภิบาล การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละระดับ มีระบบติดตามและประเมินผล และการรายงานผลที่โปร่งใสและตรวจสอบได้

3. ด้านมาตรฐานความสำเร็จด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ความเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาสมรรถนะและการเพิ่มขีดความสามารถด้านบริหารทรัพยากรบุคคลกับ เป้าหมายการพัฒนาระบบราชการ โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน(ก.พ.) ได้เผยแพร่แนวคิดและวิธีการ กรอบมาตรฐานความสำเร็จ 4 ด้าน ดังนี้

- 3.1 เพื่อความสำเร็จขององค์กร
- 3.2 เพื่อคุณภาพชีวิตและความเป็นธรรมของข้าราชการ
- 3.3 เพื่อความรับผิดชอบด้านบริหารงานบุคคล
- 3.4 เพื่อเป็นไปตามหลักคุณธรรมและกรอบของกฎหมาย

2.7.2 การประเมินผลงานมุ่งผลสัมฤทธิ์

สำนักงาน ก.พ.(2547). ดัชนีชี้วัดปัจจัยแห่งผลสัมฤทธิ์ หมายถึง ดัชนีวัดผลการปฏิบัติงานหลัก (Key Performance Indicators-KPIs) จะใช้วัดความก้าวหน้า ของปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ (Critical Success Factors-CSFs) ซึ่งจะสะท้อนถึงผลที่คาดหวังตามแผนกลยุทธ์ของหน่วยงาน ใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะของผลการดำเนินงานที่เป็นผลผลิตมักผลสำเร็จเชิงปริมาณหรือคุณภาพ และลักษณะของผลการดำเนินงานที่เป็นผลลัพธ์มักเป็นผลสำเร็จที่มีผลกระทบในวงกว้างต่อกลุ่มเป้าหมาย

ตัวอย่าง

การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการทำงาน ไม่ใช่ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ เพราะเป็นกระบวนการทำงาน ไม่ใช่ผลผลิตหรือผลลัพธ์ของการปฏิบัติงาน ผลผลิตของการนำเทคโนโลยีมาใช้ คือ จำนวนการให้บริการ/วัน ระยะเวลาการให้บริการ/ราย ผลลัพธ์ของการนำเทคโนโลยีมาใช้ คือ ประชาชนได้รับบริการที่ดีขึ้น รวดเร็วขึ้น และมีความโปร่งใสมากขึ้น เป็นต้น

2.7.3 เกณฑ์มาตรฐานของดัชนีวัดผลการปฏิบัติงาน

1. ประสิทธิภาพ (Effectiveness) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ของการทำงานกับเป้าหมายที่ตั้งไว้
2. ประสิทธิภาพ (Efficiency) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรที่ใช้กับผลผลิตของงานหรือโครงการ และวัดจากความคุ้มค่าของการลงทุน ทั้งต้นทุนการผลิต และต้นทุน แรงงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. คุณภาพการให้บริการ (Quality of Service) วัดความถูกต้อง ความเรียบร้อย ความพึงพอใจของผู้รับบริการ

4. การเรียนรู้ของบุคลากรในส่วนราชการ (Learning and Staff Efficiency) วัดการพัฒนาและระดับการเรียนรู้ของบุคลากร

5. การบริหารการเงิน (Financial Management) วัดความสามารถ ในการบริหารการใช้ทรัพยากรงบประมาณ การเงิน บัญชี และทรัพย์สิน เช่น งบประมาณ แต่ปริมาณและคุณภาพไม่เปลี่ยนแปลง เป็นต้น

ตัวอย่างปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จและดัชนีวัดผลการปฏิบัติงานหลัก

1. ด้านการพัฒนาระบบและวิธีการทำงาน

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	ดัชนีวัดผลการปฏิบัติงานหลัก
การเป็นหน่วยงานมืออาชีพด้านการให้บริการ	1.จำนวนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่นำมาใช้ 2.ระยะเวลาที่ใช้ในการให้บริการ

2. ด้านการพัฒนาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมองค์กร

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	ดัชนีวัดผลการปฏิบัติงานหลัก
การจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ	1.ระยะเวลาในการสืบค้น:ครั้ง 2. ความครบถ้วนของข้อมูล

3. ด้านการตรวจสอบและประเมินผล

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	ดัชนีวัดผลการปฏิบัติงานหลัก
มีระบบ/กลไกป้องกันการทุจริต	1.จำนวนการให้เบาะแสในเรื่องการทุจริตและประพฤติมิชอบ

2.7.4 มิติของระบบบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์

การบริหารราชการแบบเดิมให้ความสำคัญกับปัจจัยนำเข้า อันได้แก่ เงิน คน วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี มีกฎเกณฑ์ ระเบียบ เป็นเครื่องมือในการควบคุม และมีกระบวนการบริหารงานที่สายบังคับบัญชาหลายชั้น ทำให้การปฏิบัติงานราชการแผ่นดินมีต้นทุนสูง และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประชาชนผู้รับบริการล่าช้า ไม่ได้ได้รับความสะดวก การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นวิธีการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีความรับผิดชอบต่อสังคม และยกระดับการปฏิบัติงานขององค์กรให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้ดียิ่งขึ้น โดยใช้การสร้างตัวชี้วัดผลการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมวัดผลการปฏิบัติงานเทียบกับเป้าหมายที่กำหนด เมื่อ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนปฏิรูประบบราชการนั้น ได้กำหนดแผนงานหลักไว้ 5 แผน ดังนี้

1. แผนการปรับเปลี่ยนบทบาท การกิจและวิธีการบริหารงานภาครัฐ
2. แผนการปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณ การเงิน การพัสดุ
3. แผนการปรับเปลี่ยนระบบบริหารบุคคล
4. แผนการปรับเปลี่ยนกฎหมาย
5. แผนการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมและค่านิยม

การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นกิจกรรมหนึ่งของแผนการปรับเปลี่ยนบทบาท การกิจ และวิธีการบริหารงานภาครัฐ

2.7.5 ความหมาย การบริหารงานมุ่งผลสัมฤทธิ์

สำนักงาน ก.พ., (2547) ให้ความหมายไว้ว่า วิธีการบริหารที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ผลขององค์กรเป็นหลัก การปฏิบัติงานขององค์กรมีผลสัมฤทธิ์เพียงใดพิจารณาได้จากการเปรียบเทียบผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายที่กำหนด และกำหนดเป็นสมการ ดังนี้

$$\text{ผลสัมฤทธิ์} = \text{ผลผลิต} + \text{ผลลัพธ์}$$

ผลผลิต หมายถึง งาน บริการ หรือกิจกรรมที่เจ้าหน้าที่ทำสำเร็จสมบูรณ์พร้อมส่งมอบให้ ประชาชนผู้รับบริการ ผลผลิตเป็นผลงานที่เกิดจากการดำเนินกิจกรรมของส่วนราชการ เช่น ผลผลิตของเทศบาล ได้แก่ ถนนที่ซ่อมได้ 5 กิโลเมตร หรือ ปริมาณขยะที่จัดเก็บได้ 5 ตัน เป็นต้น

ผลลัพธ์ หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นติดตามมา ผลกระทบ หรือเงื่อนไขที่เกิดจากผลผลิต ผลลัพธ์มีความสัมพันธ์โดยตรงกับประชาชน ผู้รับบริการและสาธารณชน เช่น การที่ประชาชนเดินทางไปอำเภอ ได้สะดวกเป็นผลลัพธ์ของการซ่อมถนนของเทศบาล และประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเป็นผลลัพธ์ของการเก็บขยะแล้วทำให้บ้านเมืองสะอาด

2.7.6 ประโยชน์ของการนำระบบการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มาประยุกต์ใช้

1. ช่วยให้ผู้บริหารรู้ตำแหน่งขององค์กร รู้ว่าองค์กรปฏิบัติงานได้ดีเพียงใด มีส่วนไหนที่ต้องปรับปรุงแก้ไข และการปฏิบัติงานส่วนใดที่จะต้องพัฒนา
2. สนับสนุนองค์กรให้บรรลุวิสัยทัศน์ โดยการทำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้ ในการบันทึกข้อมูล การจัดทำรายงานและการคำนวณเปรียบเทียบผลของงาน
3. แปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ ขั้นตอนหนึ่งของการพัฒนา ระบบการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ คือการกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จและตัวชี้วัดผลการดำเนินการปฏิบัติงานขององค์กรเปรียบเทียบกับเป้าหมายขององค์กรสามารถนำวิธีการนี้ไปช่วยกำหนดกลยุทธ์และการจัดทำแผนงานได้
4. ให้ข้อมูลเพื่อการสื่อสารและสร้างความเข้าใจ ระบบการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ช่วยเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่นโยบาย แผนงาน เป้าหมายขององค์กรไปยังบุคลากรทุกฝ่าย ทำให้ผู้ปฏิบัติทราบถึงภาระกิจของตนเอง และขององค์กร อีกทั้ง ผู้มีส่วนได้เสียก็มีช่องทางในการรับรู้ข่าวสารและผลการดำเนินงาน
5. สร้างพันธะรับผิดชอบของผู้บริหาร ข้อมูลที่ได้จากการวัดผลการปฏิบัติงานเทียบกับเป้าหมายเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ ช่วยให้ผู้บริหารมุ่งความสำคัญไปที่ผลผลิตและผลลัพธ์ เพิ่มความโปร่งใสให้กับการปฏิบัติงาน ความคุ้มค่าของการใช้งบประมาณ ทำให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ของการดำเนินงาน
6. การจัดสรรงบประมาณ ได้ตรงกับ ความต้องการและสถานการณ์ที่เป็นจริง การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีหลักเกณฑ์วิธีการ ในการดำเนินการทางการเงินอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การวางแผน กำหนดกิจกรรม โครงการ หรือแผนงาน ทำให้ส่วนราชการทางแนวทางได้ตรงกับความเป็นจริงและความจำเป็นของโครงการ กระบวนการจะทำให้สะท้อนความเป็นจริงได้มากขึ้น

2.8 การคำนวณต้นทุนผลผลิต

ปีณรศ มาลากุล ณ อยุธยา ได้อธิบายไว้ว่า พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หมวด 4 การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ มาตรา 21

วรรคแรก ให้ส่วนราชการจัดทำบัญชีต้นทุนในงานบริหารสาธารณะแต่ละประเภท ขึ้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วรรคสอง ให้ส่วนราชการคำนวณรายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะที่รับผิดชอบตามระยะเวลาที่กรมบัญชีกลางกำหนด และรายงานให้ สำนักงบประมาณ กรมบัญชีกลาง และ ก.พ.ร. ทราบ

วรรคสาม ให้ส่วนราชการจัดทำแผนการลดรายจ่ายต่อหน่วยของงานบริการสาธารณะดังกล่าว เสนอ สำนักงบประมาณ กรมบัญชีกลาง และ ก.พ.ร. ทราบ

2.8.1 หลักเกณฑ์เบื้องต้นในการคำนวณต้นทุนการผลิต

เพื่อให้ได้ข้อมูลต้นทุนงานของแต่ละส่วนงานอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารทุกระดับในการวัดผลการดำเนินงาน และปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

แนวคิด

โครงสร้างแบ่งส่วนราชการของกรมฯ เป็นสำนัก กลุ่ม กอง ศูนย์ ตามภารกิจที่สอดคล้องกับ พันธกิจ ตามกฎกระทรวง แต่ละสำนัก กอง ศูนย์ มีกิจกรรมเฉพาะเพื่อสร้างผลผลิตที่แต่ละแห่งรับผิดชอบ

ประโยชน์

1. ตรวจสอบต้นทุนทรัพยากรที่ใช้ในงานที่รับผิดชอบ
2. วัดผลการดำเนินงาน
3. ปรับปรุงกระบวนการทำงาน
4. วางแผนการทำงาน
5. วัดความคุ้มค่าของงาน

2.8.2 ความหมายและคำจำกัดความ

การบัญชีต้นทุน (Cost accounting) หมายถึง การบัญชีเกี่ยวกับการบันทึก การจำแนก การปันส่วน การสรุป และการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนผลิตภัณฑ์หรือบริการให้กับผู้บริหาร

ต้นทุน (Cost) หมายถึง รายจ่าย เพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการ ซึ่งอาจเป็นเงินสด สินทรัพย์อื่น หรือการก่อหนี้ผูกพัน ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการ ได้มาซึ่งสินค้าและบริการ

ต้นทุนทางตรง (Direct Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่สามารถระบุเข้าสำนัก กอง ศูนย์ กลุ่มที่เป็นผู้ผลิตผลผลิตได้อย่างเจาะจงว่าใช้ไปเท่าไรในการผลิตผลผลิตใด

ต้นทุนทางอ้อม (Indirect Cost) หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่หลายๆ สำนัก กอง ศูนย์ กลุ่มใช้ร่วมกันในการผลิตผลผลิต ไม่เป็นค่าใช้จ่ายเฉพาะของ Cost Center ใดเพียงแห่งเดียว

การปันส่วนต้นทุน (Allocation) หมายถึง การแบ่งส่วนค่าใช้จ่ายไปยังกิจกรรม กระบวนการผลิต การดำเนินงาน หรือผลผลิตตามเกณฑ์ต่างๆ

ต้นทุนรวม (Full Cost) หมายถึง ผลรวมของต้นทุนทั้งหมดที่เกิดขึ้นในการผลิตผลผลิตของหน่วยงาน โดยไม่ต้องคำนึง แหล่งเงินทุน และเป็นการคำนวณจากตัวเลขค่าใช้จ่ายที่บันทึกบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง

ผลผลิต (Output) หมายถึง ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่หน่วยงานภาครัฐทำการผลิตและส่งมอบให้กับบุคคลภายนอกใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดราคาผลผลิต และจัดสรรเงินลงทุน หลักในการพิจารณาแนวโน้มการดำเนินงานเพื่อวัดผลการดำเนินงาน

งานบริการสาธารณะ (Public Service) หมายถึง ผลผลิตของหน่วยงานภาครัฐที่มุ่งเน้นประโยชน์สุขแก่ประชาชนโดยทั่วถึง

หน่วยต้นทุน (Cost Center) หมายถึง หน่วยงานภายในส่วนราชการที่กำหนดขึ้นตามโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะมีการดำเนินกิจกรรมที่ต้องใช้ทรัพยากรหรือต้นทุนในการผลิตผลผลิต

หน่วยงานหลัก (Functional Cost Center) หมายถึง หน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการสร้างผลผลิต หรือมีส่วนร่วมในการสร้างผลผลิตของหน่วยงาน

หน่วยงานสนับสนุน (Support Cost Center) หมายถึง หน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้บริการกับหน่วยงานหลัก หรือทำงานสนับสนุน

2.8.3 ผลที่ได้จากการคำนวณต้นทุน

1. ได้ต้นทุนแยกตาม Cost Center และทราบรายละเอียดรายการค่าใช้จ่าย
2. ได้ต้นทุนตามประเภทกิจกรรม และต้นทุนต่อหน่วยกิจกรรม
3. ได้ต้นทุนตามประเภทผลผลิต และต้นทุนต่อหน่วยผลผลิต

2.9 แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย หรือ ADB ได้เสนอหลักของวิธีการปกครองที่ดีไว้ในเอกสาร Governance: Sound Development Management ในปี 1995 (อ้างใน อมรา พงศาพิชญ์,

2541:8) ดังนี้ การทำงานอย่างมีหลักการและเหตุผล (Accountability) การมีส่วนร่วม (Participation) สามารถคาดการณ์ได้ (Predictability) ความโปร่งใส

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี, (2542) ได้บัญญัติหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส ได้แก่ หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ได้อธิบายเพิ่มเติมแต่ละหลักพื้นฐาน ดังนี้

หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายต่อทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สิทธิมนุษยชน อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนทุกคน และมีการปฏิบัติตามกฎหมายที่ตกลงไว้อย่างเคร่งครัด

หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเอง เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต และมีความสามัคคี ซึ่งเป็นคุณธรรมอันดีของการอยู่ร่วมกันในสังคมไทย

หลักความโปร่งใส หมายถึง ความสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส ตรงไปตรงมา

หลักความมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแสดงความคิดเห็น การได้สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ

หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลดีและเสียจากการกระทำของตน

หลักการคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยบรรจงทำให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

ความหมายธรรมาภิบาล

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 หน้า 420 ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง “คุณความดี ความถูกต้อง” และ “อภิบาล” ซึ่งหน้า 918 ให้ความหมายไว้ว่า “บำรุงรักษาปกครอง” ซึ่งตรงกับรากภาษาอังกฤษมากกว่า ธรรมเนียม ดังนั้น “ธรรมาภิบาล” ใช้ได้ในความหมายอย่างกว้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งรวมทั้งการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรธุรกิจเอกชน (Good Corporate Governance) และการปกครองที่ดีของภาครัฐ ซึ่งคำว่า “ธรรมรัฐ” เน้นเฉพาะภาครัฐเท่านั้น

อรพินท์ สพโชคชัย (2540) กล่าวว่า ธรรมาภิบาล หรือ Good Governance มีความหมายรวมถึง ระบบ โครงสร้าง และกระบวนการต่างๆ ที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ ระหว่าง เศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศ เพื่อที่ภาคต่างๆ ของสังคมจะพัฒนาและอยู่ร่วมกันอย่างสงบ สันติสุข

ผลการสัมมนากรรมการสภามหาวิทยาลัยเชียงใหม่และผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2544) สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล (Good Governance) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิธีการจัดการที่คำนึงถึงการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในการบริหารองค์กร โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (<http://www.kpi.ac.th/kpiuser/governance.asp>) ระบุว่าธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้สึกสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทาป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้จักถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญ และกระแสโลกยุคปัจจุบัน

เกียรติศักดิ์ จีรธีรนาถ (2542) กล่าวว่า บรรษัทภิบาล – Good Corporate Governance เป็นวิธีการบริหารจัดการองค์กร ที่จะนำไปสู่ความเติบโต ความรุ่งเรือง และความผาสุก

ธรรมาภิบาลที่ดี หมายถึง (www.samaggic.co.th) การบริหารจัดการธุรกิจที่เป็นธรรมา โปร่งใสและเสมอภาค โดยผู้ที่มีอำนาจบริหาร และอำนาจในการตัดสินใจ ในธุรกิจนั้นๆ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และผลการกระทำของตน ต่อผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับบริษัท (Stakeholders) ทุกฝ่ายซึ่งรวมถึง ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ พนักงาน รัฐ ลูกค้า ตลอดจนประชาชนทั่วไป

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน(ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 มาตรา 13/1 ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารราชการแผ่นดินต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ความมีประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า การลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน การลด

ภารกิจและขุบเล็กหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การกระจายอำนาจการตัดสินใจ และการตอบสนองความต้องการของประชาชน

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มีสาระสำคัญพอสรุปได้ ดังนี้

1. การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี คือ การกำหนดเป้าหมายบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและเกิดผลสัมฤทธิ์ของรัฐ
2. การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน คือ การปฏิบัติราชการเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศ ความสงบและความปลอดภัยของสังคม และความผาสุกของประชาชน
3. การบริหารราชการเพื่อเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ โดยการจัดทำแผนปฏิบัติงานทุกปีงบประมาณ
4. การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ โดยการเผยแพร่แผนการดำเนินงานแก่สาธารณะ สร้างความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้าง จัดทำต้นทุนงานสาธารณะ
5. การลดขั้นตอนปฏิบัติงาน โดยการกระจายอำนาจการตัดสินใจ ตัดประกาศแผนภูมิ ขั้นตอนระยะเวลาการให้บริการ
6. การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ โดยการทบทวนและขุบเล็กภารกิจที่ไม่จำเป็น แก้ไข กฎหมายที่ไม่ทันสมัย
7. การอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จของงานและประกาศแจ้งให้ประชาชนทราบ จัดระบบเครือข่ายสารสนเทศ
8. การประเมินผลการปฏิบัติราชการ โดยให้มีการประเมินผลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ คุณภาพการให้บริการ และความพึงพอใจของผู้รับบริการ

2.10 ความหมายประสิทธิภาพ (Efficiency)

สำนักงาน ก.พ. (2547) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพ (Efficiency) เป็นการวัดเชิงปริมาณ โดยพิจารณาจากความสามารถในการบริหารงานของส่วนราชการ ว่าสามารถใช้ทรัพยากรด้านต่างๆ ที่มีอยู่อย่างจำกัด ไปเพื่อก่อให้เกิดผลได้มากน้อยเพียงใด เป็นความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรที่ใช้กับผลผลิตของงานหรือโครงการ ประสิทธิภาพแสดงถึงความสามารถในการผลิตและความคุ้มค่าของการลงทุน วิธีการวัดประสิทธิภาพมี 2 วิธี คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. วัดจากต้นทุน เป็นการวัดความสัมพันธ์ของต้นทุนกับผลผลิต แสดงความคุ้มค่าของการลงทุน ประสิทธิภาพจากจำนวนผลผลิตหารด้วยจำนวนต้นทุน หรืออาจใช้ต้นทุนต่อหน่วยสะท้อนถึงประสิทธิภาพของการทำงาน โดยกลับสัดส่วนข้างต้นเป็นต้นทุนต่อหน่วย (ประสิทธิภาพ) วัดจากจำนวนต้นทุน หารด้วย จำนวนผลผลิต เช่น อัตราการใช้จ่ายต่อคนในการผลิตบัณฑิตแพทย์ เป็นต้น

2. วัดจากแรงงาน เป็นการวัดความสัมพันธ์ของแรงงานที่ใช้กับผลผลิต แรงงานที่ใช้ ได้แก่ จำนวนเจ้าหน้าที่หรือเวลาที่ใช้ในการผลิต การวัดแสดงถึงความสามารถในการผลิต

ความหมายประสิทธิภาพ

1. ความหมายเชิงเศรษฐศาสตร์

แนวความคิดในเรื่องประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในเชิงเศรษฐศาสตร์ หมายถึง การผลิตสินค้าหรือบริการให้ได้มากที่สุดโดยพิจารณาถึงการใช้ต้นทุนหรือปัจจัยการนำเข้าให้น้อยที่สุดและประหยัดเวลามากที่สุด ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมาย ดังนี้

เอลมอร์ ปีเตอร์สันและอี กลอสวินอร์ พลอแมน (Elmore Peterson and E. Grosvenor Plawmam 1953, 433) กล่าวว่า ประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารงานทางธุรกิจ หมายถึง ความสามารถในการผลิตสินค้าหรือบริการในปริมาณและคุณภาพที่เหมาะสมและต้นทุนน้อยที่สุด โดยคำนึงถึงองค์ประกอบ 5 ประการ คือ ต้นทุน (Cost) คุณภาพ (Quality) ปริมาณ (Quantity) เวลา (Time) วิธีการ (Method) ในการผลิต

จอห์น ดี.มิลเล็ท (John D. Millet 1954, 4) ให้นิยามว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลงานปฏิบัติงานที่ทำให้เกิดความพึงพอใจและได้รับผลกำไรจากการปฏิบัติงาน ซึ่งความพึงพอใจหมายถึง ความพึงพอใจในการบริการให้กับประชาชน โดยพิจารณาจาก

1. การให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน (equitable service)
2. การให้บริการอย่างรวดเร็วทันเวลา (timely service)
3. การให้บริการอย่างเพียงพอ (ample service)
4. การให้บริการอย่างต่อเนื่อง (continuous service)
5. การให้บริการอย่างก้าวหน้า (progression service)

เฮอริเบิร์ต เอ. ไชมอน (Herbert A. Simon 1960, 180-181) กล่าวว่า ถ้างานใดมีประสิทธิภาพสูงสุด ให้ดูจากความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) กับผลิตผล (Output) ที่ได้รับออกมา ซึ่งสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพเท่ากับผลผลิต

ถ้าเป็นหน่วยงานราชการของรัฐ จะบอกความพึงพอใจของผู้รับบริการเข้าไปด้วยเขียนเป็นสูตรได้ดังนี้

$$E = (O-I) + S$$

E = ประสิทธิภาพของงาน (Efficient)

O = ผลผลิตหรือผลงานที่ได้รับออกมา (Output)

I = ปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรทางการบริหารที่ใช้ไป (Input)

S = ความพึงพอใจในผลงานที่ออกมา (Satisfaction)

ทิพาวดี เมฆสุวรรณค์ (2538, 2) ซึ่งให้เห็นว่าประสิทธิภาพในระบบราชการมีความหมายรวมถึงผลผลิตภาพและประสิทธิภาพ โดยประสิทธิภาพเป็นสิ่งที่วัดได้หลายมิติ ตามแต่วัตถุประสงค์ที่ต้องการพิจารณา คือ

1. ประสิทธิภาพในมิติของค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนการผลิต (Input) ได้แก่ การใช้ทรัพยากรการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุ เทคโนโลยีที่มีอยู่อย่างประหยัด คุ่มค่า และเกิดการสูญเสียน้อยที่สุด
2. ประสิทธิภาพในมิติของกระบวนการบริหาร (Process) ได้แก่ การทำงานที่ถูกต้องได้มาตรฐาน รวดเร็ว และใช้เทคโนโลยีที่สะดวกกว่าเดิม
3. ประสิทธิภาพในมิติของผลผลิตและผลลัพธ์ ได้แก่ การทำงานที่มีคุณภาพเกิดประโยชน์ต่อสังคม เกิดผลกำไร ทันเวลา ผู้ปฏิบัติงานมีจิตสำนึกที่ดีต่อการทำงานและบริการ เป็นที่พอใจของลูกค้าหรือผู้มารับบริการ

2. ความหมายเชิงสังคมศาสตร์

แนวความคิดในเรื่องประสิทธิภาพในการปฏิบัติในเชิงสังคมศาสตร์ หมายถึง ปัจจัยนำเข้าซึ่งพิจารณาถึง ความพยายาม ความพร้อม ความสามารถ ความคล่องแคล่องในการปฏิบัติงาน โดยพิจารณาเปรียบเทียบกับผลที่ได้ คือ ความพึงพอใจของผู้รับบริการหรือ การบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมาย ดังนี้

ที.เอ. ไรอัน และ พี.ซี. สมิทซ์ ได้กล่าวถึง ประสิทธิภาพของบุคคลว่า เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ในแง่บวก กับสิ่งที่ทุ่มเทให้กับงาน เช่น ความพยายามที่ได้รับจากงานนั้น

อุทัย หิรัญโค (2525, 123) กล่าวว่า ประสิทธิภาพในทางราชการหมายถึงผลการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ และประโยชน์แก่มวลมนุษย์ (human satisfaction and benefit produced) และยังคงพิจารณาถึงคุณค่าทางสังคมด้วย โดยการนำเวลาเข้ามาพิจารณาคด้วย

ธงชัย สันติวงษ์ (2526, 198) นิยามว่าประสิทธิภาพ หมายถึง กิจกรรมทางด้านการบริหารบุคคลที่ได้เกี่ยวข้องกับวิธีการ ซึ่งหน่วยงานพยายามที่จะกำหนดให้ทราบแน่ชัดว่าพนักงานของตนสามารถปฏิบัติงานได้มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

วิรัช สงวนวงษ์วาน (2531, 86) กล่าวว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานจะเป็นเครื่องชี้วัดความเจริญก้าวหน้า หรือความล้มเหลวขององค์กร ผู้บริหารที่เชี่ยวชาญจะเลือกการบริการที่เหมาะสมกับองค์กรของตน และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด (อรรถวุฒิ ตัญชนาวิทย์. 2544)

พระภาวนาวิสุทธิคุณ, (2544) ท่านได้กล่าวไว้ว่า การบริหารกิจการงานใดๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานธุรกิจเอกชน การบริหารงานทางสังคม และการบริหารกิจการภาครัฐบาล ที่เรียกว่า การบริหารราชการแผ่นดิน ล้วนแต่มุ่งหวังให้บรรลุผลสำเร็จด้วยดี มีประสิทธิภาพสูงด้วยกันทั้งนั้น

คำว่า “ประสิทธิภาพสูง” อันเป็นเครื่องวัดผลการบริหารใดๆ ย่อมมีหลักในการพิจารณาว่า ต้องให้ได้ผลผลิต ที่เรียกตามภาษานักวิชาการการบริหารว่า “ประสิทธิผล” ให้มากหรือสูง ด้วยค่าลงทุนที่ต่ำ คือ ประหยัด

คำว่า “ประสิทธิผล” ของการบริหารธุรกิจก็มุ่งหมายกันที่กำไร ของการบริหารสังคมก็มุ่งหมายที่การให้บริการช่วยเหลือสังคม ส่วนประสิทธิผลของการบริหารราชการนั้นมีความหมายกว้าง คือ ความสำเร็จในการบริหารงานตามความต้องการของประชาชน คือ ต้องสนองตอบความต้องการของประชาชนผู้เสียภาษี ผู้เป็นเจ้าของประเทศ ผู้ได้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจากแต่ละจังหวัด ให้มาทำหน้าที่แทนประชาชนทั้งประเทศ ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่เขาทั้งหลาย คือ แก่ประชาชนโดยส่วนรวมให้ได้มากที่สุด

คำว่า “ด้วยค่าลงทุนต่ำ คือ ประหยัด” นั้น มิได้หมายความว่า จะต้องชี้เหนียวงานอะไรๆ ก็ไม่ทำ ไม่กล้าจ่าย ไม่กล้าทำโครงการที่จะก่อให้เกิดผลดีหรือที่จะเป็นการพัฒนาประเทศให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยส่วนรวม เพราะกลัวจะเสียเงินมาก คำว่า “ประหยัด” ไม่ใช่อย่างนั้น แต่หมายถึงการรู้จักใช้ทรัพยากร ได้แก่ กำลังคน กำลังเงินงบประมาณแผ่นดิน และการใช้เวลา ในการบริหารกิจการในหน้าที่รับผิดชอบที่ต่ำอย่างคุ้มค่าให้สัมฤทธิ์ผล ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตามนโยบายของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภาก่อนเข้ารับบริหารราชการแผ่นดิน และตามความประสงค์ หรือความต้องการของประชาชน โดยส่วนรวม โดยไม่เป็นการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย หรือเกิดการรั่วไหล สูญเสียเปล่า เพราะความประมาทเลินเล่อ หรือเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือเพราะเจตนาที่จะให้เกิดความรั่วไหล-สูญเสียประโยชน์ของแผ่นดิน ไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวหรือพวกพ้องของตัวโดยเฉพาะ

กล่าวโดยย่อ “ประสิทธิภาพ” อันเป็นเครื่องวัดผลการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล นั้น ก็คือ การบริหารราชการให้สำเร็จ ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดแก่ประชาชนโดย

ส่วนรวม ด้วยต้นทุนหรือค่าลงทุน ได้แก่ กำลังคน กำลังเงิน และเวลาที่ต่ำ อย่างคุ้มค่า เชื่อว่า “ประหยัด” ตามมาตรฐานที่ควรใช้ให้งานนั้นสำเร็จ คือ บรรลุผลอย่างดีที่สุดคุณภาพและปริมาณ ตามนโยบายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยไม่เป็นการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยหรือมีการรั่วไหล สูญเปล่า เพราะความประมาทเลินเล่อ รู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือเจตนาให้เกิดการรั่วไหล สูญเสียประโยชน์ส่วนรวม เพื่อประโยชน์ตนหรือพวกพ้องของตนโดยเฉพาะ

2.11 ความหมายประสิทธิผล (Effectiveness)

สำนักงาน ก.พ. (2547, 9-10) กล่าวไว้ว่า ประสิทธิภาพ (Effectiveness) เป็นการวัดเชิงคุณภาพว่าสามารถปฏิบัติงานได้ผลลัพธ์ตามพันธกิจของส่วนราชการ ได้ดีมากขึ้นเพียงใดเมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้แบ่งเป็น

1. ประสิทธิภาพเชิงต้นทุน เป็นความสัมพันธ์ของต้นทุนหรือทรัพยากรที่ใช้กับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ประสิทธิภาพเชิงต้นทุนวัดได้จากผลลัพธ์ของการทำงานหารด้วยจำนวนต้นทุน วิธีการวัดประสิทธิผลแบบนี้ เป็นการวัดถึงความคุ้มค่าของการลงทุน หากสามารถกำหนดค่าผลลัพธ์ออกมาเป็นจำนวนเงินได้จะสามารถวัดประสิทธิผลออกมาเป็นตัวเลขจำนวนหนึ่งได้

2. ประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ของการทำงานกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การวัดประสิทธิผลแบบนี้ไม่คำนึงถึงทรัพยากรหรือต้นทุนที่ใช้วัดได้หลายแบบ เช่น การติดตามผลลัพธ์ของการทำงาน การวัดความพึงพอใจของผู้บริหาร การสำรวจความคิดเห็นของผู้รับบริการหรือการเรียนเกี่ยวกับการให้บริการ เป็นต้น

เรดดีน (Reddin, 1971, อ้างใน อนันต์ เกตุวงศ์, 2526) ได้นิยามว่า “Effectiveness is the extent to which a manager achieves the output requirements of his position” หรือประสิทธิผลเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการกระทำของผู้บริหาร ให้ผลงานนั้นบรรลุผลสำเร็จตามความคาดหมาย งานของนักบริหารจะต้องเน้นอยู่ที่ประสิทธิผล คือ จะต้องทำงานให้ได้ผล ประสิทธิภาพการบริหารหรือการจัดการมีส่วนสัมพันธ์กับผลงาน หรือผลผลิตที่นักบริหารได้กระทำในสถานการณ์หนึ่ง โดยใช้วิธีการปฏิบัติงานที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ผลงานมากขึ้นเรื่อยๆ หรือให้ได้ผลงานมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

เชสเตอร์ (Chester, 1938 อ้างใน สวัสดิ์ ภูทอง, 2536) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพ คือ ประสิทธิภาพ ของการดำเนินงานขององค์การนั้น เพื่อที่จะมุ่งให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ การดำเนินงานที่เรียกว่า ก่อให้เกิดประสิทธิผลนั้น ก็คือ การดำเนินงานที่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

เจมส์ (James, 1973 อ้างใน กรณีย์ (กิริตัญญู) มหานนท์, 2529) กล่าวถึง ประสิทธิภาพขององค์การว่าเป็นความสามารถในการบรรลุถึงเป้าหมาย (Degree of goal achievement)

ส่วนนักวิชาการไทยนั้น เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง (2529) ให้ความหมายประสิทธิผลไว้ว่า หมายถึง เครื่องแสดงความสำเร็จของเป้าหมาย ความสำเร็จในการปฏิบัติงานสิ่งที่เราได้ตัดสินใจกระทำ

อุทัย หิรัญโต (2531) กล่าวถึงคำว่า “ประสิทธิผล” หมายถึง ความสำเร็จของการบริหารที่บรรลุถึงเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่ไม่มีประสิทธิภาพก็ได้ เพราะประสิทธิผลเพียงแต่พิจารณาถึงผลงานที่ได้รับเท่านั้น ลักษณะการบริหารที่มีประสิทธิผล คือ การบรรลุเป้าหมาย แต่การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ คือ การใช้ทรัพยากรการบริหารอย่างประหยัดเกิดผลรวดเร็ว โดยการนำเวลาเข้ามาพิจารณาด้วย

ประพันธ์ สุริหาร (2533) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผลว่า หมายถึง การพิจารณาผลของการทำงานที่สำเร็จตามความคาดหมายไว้ ความสำเร็จของงานอย่างมีประสิทธิภาพนั้น อาจเกิดจากการปฏิบัติงานที่ไม่ประหยัด หรือไม่มีประสิทธิภาพก็ได้ เพราะประสิทธิภาพเป็นเรื่องของการทำงานให้ได้ผลสูงสุด ส่วนประสิทธิผลเป็นเรื่องของงานที่เอาผลงานที่สำเร็จดังที่คาดหวังมาพิจารณา ดังนั้นงานที่มีประสิทธิผลจึงไม่จำเป็นต้องมีประสิทธิภาพเสมอไป

จากที่กล่าวถึงข้างต้นเห็นได้ว่า ประสิทธิภาพ หมายความว่า ความสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การวัดประสิทธิผลขององค์การ

การศึกษาเพื่อวัดประสิทธิผลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอเกณฑ์ (Criteria) ที่ใช้วัดประสิทธิผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเกณฑ์ที่ใช้วัดประสิทธิผลขององค์การมีกว้างขวางมากมาย ตั้งแต่การวัดสิ่งที่วัดได้ยาก เช่น ตัวแปรเกี่ยวกับพฤติกรรมในรูปของขวัญ (Moral) ความยืดหยุ่นขององค์การ (Organization flexibility) ความยุ่งยากภายในองค์การ (Internal strain) ในที่นี้ขอเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับตัวแปรหรือบรรทัดฐาน (Criteria) ที่ใช้วัดประสิทธิผลขององค์การ

เจมส์ (James, 1973 อ้างถึงใน กรณีย์ (กิริตัญญู) มหานนท์, 2529) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลขององค์การ โดยจำกัดแนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลเพียงว่าเป็นความสามารถในการบรรลุเป้าหมาย (Degree of goal achievement) เท่านั้น โดยได้เสนอเกณฑ์ที่ใช้ประเมินประสิทธิผลขององค์การ ที่เรียกว่า “ตัวแปรแทรกซ้อน” (Intervening variable) เป็นตัวบ่งชี้ความมีประสิทธิภาพขององค์การ ซึ่งมีผลกระทบที่สำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลและการแบ่ง

เจมส์ (James, 1973 อ้างใน กรณีย์ (กิริติบุตร) มหานนท์, 2529) กล่าวถึง ประสิทธิภาพ ขององค์การว่าเป็นความสามารถในการบรรลุถึงเป้าหมาย (Degree of goal achievement)

ส่วนนักวิชาการไทยนั้น เกรียงศักดิ์ เขียวขิง (2529) ให้ความหมายประสิทธิภาพไว้ว่า หมายถึง เครื่องแสดงความสำเร็จของเป้าหมาย ความสำเร็จในการปฏิบัติงานสิ่งที่เราได้ตัดสินใจ การกระทำ

อุทัย หิรัญโต (2531) กล่าวถึงคำว่า “ประสิทธิภาพ” หมายถึง ความสำเร็จของการบริหารที่ บรรลุถึงเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่ไม่มีประสิทธิภาพก็ได้ เพราะ ประสิทธิภาพเพียงแต่พิจารณาถึงผลงานที่ได้รับเท่านั้น ลักษณะการบริหารที่มีประสิทธิภาพ คือ การ บรรลุเป้าหมาย แต่การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ คือการใช้ทรัพยากรการบริหารอย่างประหยัด เกิดผลรวดเร็ว โดยการนำเวลาเข้ามาพิจารณาด้วย

ประพันธ์ สุริหาร (2533) ได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพว่า หมายถึง การพิจารณา ผลของการทำงานที่สำเร็จตามความคาดหมายไว้ ความสำเร็จของงานอย่างมีประสิทธิภาพนั้น อาจ เกิดจากการปฏิบัติงานที่ไม่ประหยัด หรือไม่มีประสิทธิภาพก็ได้ เพราะประสิทธิภาพเป็นเรื่อง ของการทำงานให้ได้ผลสูงสุด ส่วนประสิทธิภาพเป็นเรื่องของการที่เอาผลงานที่สำเร็จดังที่คาดหวัง มาพิจารณา ดังนั้นงานที่มีประสิทธิภาพจึงไม่จำเป็นต้องมีประสิทธิภาพเสมอไป

จากที่กล่าวถึงข้างต้นเห็นได้ว่า ประสิทธิภาพ หมายความว่า ความสำเร็จหรือผลสัมฤทธิ์ ในการปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การวัดประสิทธิภาพขององค์การ

การศึกษาเพื่อวัดประสิทธิภาพในเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ เสนอเกณฑ์ (Criteria) ที่ใช้วัดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเกณฑ์ที่ใช้วัดประสิทธิภาพของ องค์การมีกว้างขวางมากมาย ตั้งแต่การวัดสิ่งที่วัดได้ยาก เช่น ตัวแปรเกี่ยวกับพฤติกรรมในรูป ของขวัญ (Moral) ความยืดหยุ่นขององค์การ (Organization flexibility) ความยุ่งยากภายในองค์การ (Internal strain) ในที่นี้ขอเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับตัวแปรหรือบรรทัดฐาน (Criteria) ที่ใช้วัด ประสิทธิภาพขององค์การ

เจมส์ (James, 1973 อ้างถึงใน กรณีย์ (กิริติบุตร) มหานนท์, 2529) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพขององค์การ โดยจำกัดแนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพเพียงว่าเป็นความสามารถใน การบรรลุเป้าหมาย (Degree of goal achievement) เท่านั้น โดยได้เสนอเกณฑ์ที่ใช้ประเมิน ประสิทธิภาพขององค์การ ที่เรียกว่า “ตัวแปรแทรกซ้อน” (Intervening variable) เป็นตัวบ่งชี้ความมี ประสิทธิภาพขององค์การ ซึ่งมีผลกระทบที่สำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพและการแบ่ง

ส่วนงาน การติดต่อสื่อสาร และขนาดขององค์การ ซึ่งหมายความว่า การที่จะระบุให้ได้ว่าจะอะไรเป็นสาเหตุของความแตกต่างในประสิทธิผลก็คือ การระบุถึงตัวแปรแทรกซ้อน ซึ่งได้แก่

1. ความสามารถในการผลิต (Productivity)
2. การยินยอมปฏิบัติตามกฎระเบียบขององค์การ (Conformity)
3. ขวัญ (Morale)
4. ความสามารถในการปรับตัว (Adaptiveness)
5. ความเป็นปึกแผ่น (Institutionalization)

อนันต์ เกตุวงศ์ (2526) ได้กล่าวถึงขอบเขตของประสิทธิผลแต่ละอย่างว่าควรมีลักษณะดังนี้

1. เป็นตัวแทนของผลงาน ไม่ใช่ตัวแทนของทรัพยากรป้อนระบบ ขอบเขตของประสิทธิผลความเป็นตัวนำไปสู่ประสิทธิผล เช่น ขอบเขตของประสิทธิผลด้านการบริหารงานบุคคลมีขอบเขตอย่างหนึ่งในหลายๆ อย่าง คือ การฝึกอบรม การฝึกอบรมนี้จะทำให้คนมีความรู้ความสามารถทำงานให้ได้ผลงานที่ดีขึ้น ไม่ใช่ไปกล่าวถึงสิ่งของและทรัพยากรต่างๆ ที่ต้องใช้มากมายซึ่งมิได้มีส่วนทำให้ผลงานดีขึ้น

2. นำไปสู่วัตถุประสงค์ซึ่งสามารถวัดได้ ขอบเขตของประสิทธิผลจะต้องเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าเมื่อทำงานในขอบเขตที่กำหนดนั้นแล้ว จะส่งผลออกมาตามวัตถุประสงค์ที่มีอยู่และสามารถวัดได้ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

3. เป็นส่วนสำคัญของตำแหน่ง

4. ต้องอยู่ในขอบเขตอำนาจและความรับผิดชอบของตำแหน่งนั้น ไม่ควรจะกำหนดเกินเลยอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่

2.12 ความสามารถในการตรวจสอบได้

กรุงเทพธุรกิจออนไลน์ (นคร เสรีรักษ์, <http://facthai.wordpress.com>) ได้กล่าวถึง พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 เป็นกฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อระบบราชการไทย ซึ่งกำหนดให้ “หน่วยงานของรัฐ” มีหน้าที่ “เปิดเผย” ข้อมูลข่าวสารต่อประชาชน มีความโปร่งใสมากขึ้น

พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 เริ่มใช้บังคับเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2540 หลักการสำคัญของ พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสาร คือ การรับรองสิทธิของประชาชนในการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ โดยมีข้อยกเว้นเฉพาะบางกรณีเท่านั้น และถึงแม้หน่วยงานของรัฐจะมีคำสั่งไม่ให้เปิดเผยข้อมูลบางเรื่อง ประชาชนก็ยังมีสิทธิที่จะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อุทธรณ์ เพื่อให้มีการทบทวนคำสั่งได้ ได้แก่ สิทธิในการรับรู้ สิทธิในการตรวจสอบสิทธิในการขอ
 ตำนาน สิทธิในการที่จะได้รับคำแนะนำ สิทธิในการร้องเรียน สิทธิในการอุทธรณ์ สิทธิในการขอ
 แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลส่วนบุคคล และสิทธิในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลประวัติศาสตร์

ความสำคัญอีกประการก็คือ กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานของรัฐ ซึ่งได้แก่ ราชการ
 ส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น ตลอดจนหน่วยงานของรัฐในรูปแบบ
 ต่างๆ มีหน้าที่ที่ต้องให้บริการข้อมูลข่าวสารในครอบครองแก่สาธารณะ โดยมีวิธีการ “เปิดเผย”
 ข้อมูล 3 วิธี คือ การนำข้อมูลลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา การจัดข้อมูลไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจสอบ
 และการจัดหาข้อมูลให้ประชาชนเป็นการเฉพาะราย

นอกจากนี้ กฎหมายข้อมูลข่าวสารกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดข้อมูลบางประเภท
 เอาไว้ให้ ประชาชนตรวจสอบ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน โครงการ งบประมาณ ผลการ
 พิจารณาหรือคำวินิจฉัยที่มีผลต่อประชาชน และข้อมูลที่ประชาชนให้ความสนใจค่อนข้างมาก คือ
 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งได้มีการกำหนดให้ประกาศประกวดราคาและประกาศสอบราคา
 เป็นข้อมูลที่ต้องจัดเตรียมเอาไว้ให้ตรวจสอบได้ตลอดเวลา และต่อมา ได้กำหนดเพิ่มเติมให้จัดทำสรุป
 การจัดซื้อจัดจ้างเอาไว้เป็นประจำทุกเดือน รวมทั้งให้นำข้อมูลดังกล่าว ไปเผยแพร่ทางเวปไซด์ด้วย

คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดให้นำ
 เรื่องการปฏิบัติตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสาร เป็นหนึ่งในตัวชี้วัดประสิทธิภาพของหน่วยงานรัฐ ซึ่ง
 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 11 เมษายน 2549 ให้สำนักงาน ก.พ.ร. นำเรื่องความโปร่งใส เรื่อง
 การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดประสิทธิภาพ
 ของหน่วยงานของรัฐทุกแห่ง ตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นไป โดยสำนักงาน ก.พ.ร. ได้กำหนดรายละเอียด
 ของตัวชี้วัด “ระดับความสำเร็จในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร”

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2550 เห็นชอบตามข้อเสนอดังกล่าว โดยให้
 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นนำเกณฑ์ตัวชี้วัดดังกล่าวไปใช้เป็น เครื่องมือในประเมิน
 ประสิทธิภาพของหน่วยงานส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง โดยให้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2551
 เป็นต้นไป

2.13 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์(2546) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบ
 อิเล็กทรอนิกส์ในภาครัฐ ศึกษากรณีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ
 ศึกษานโยบายการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ
 ความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติและศึกษาสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อให้การ

ดำเนินงานมีประสิทธิภาพประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยวัดจาก ตัวแปร 5 ตัว คือ 1) การสนับสนุนจากผู้บริหาร 2) ความรู้ความเข้าใจของบุคลากร 3) ความพร้อมของอุปกรณ์และเครื่องมือ 4) กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง 5) โครงสร้างพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์สูงสุดคือ การสนับสนุนจากผู้บริหาร และ ทั้ง 4 ตัวแปร มีความสัมพันธ์ เป็นบวก กับความสำเร็จของงานดำเนินงานด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งตัวแปรดังกล่าวจะนำไปสู่ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการดำเนินงานการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องด้านงานการเงิน ด้านบัญชี และด้านการจัดซื้อ-จัดจ้างหรืองานพัสดุ ของหน่วยงานในมหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ในเขตกรุงเทพ และปริมณฑล ต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ด้านงานการเงิน ด้านบัญชี และด้านการจัดซื้อ-จัดจ้างหรืองานพัสดุ ของหน่วยงานในมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ในเขตกรุงเทพ และปริมณฑล สุ่มตัวอย่างโดยวิธีตารางเลขสุ่ม กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % จำนวนประชากร 497 ตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 210 คน สรุปผลเป็น ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนก ตามหน่วยงานที่สังกัด

มหาวิทยาลัย	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ(ประสานมิตร)	74	21
2.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์(ท่าพระจันทร์-ศูนย์รังสิต)	52	19
3.สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์	25	11
4.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	19	7
5.มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์(บางเขน-วิทยาเขตกำแพงแสน)	115	31
6.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระนครเหนือ	11	4
7.มหาวิทยาลัยมหิดล	78	30
8.สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	51	17

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มหาวิทยาลัย	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
9.มหาวิทยาลัยรามคำแหง	50	25
10.มหาวิทยาลัยศิลปากร	22	11
รวม	497	176

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง แบบเลือกตอบ และแบบคำถามปลายเปิด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ แบบสอบถามแบบมาตรวัด อัตราส่วน (Rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถามความคิดเห็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดและขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลและเนื้อหา องค์ประกอบ หลักเกณฑ์ วิธีการระเบียบ นโยบาย ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ จากหลักฐาน เอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆ

2. สร้างข้อความ (Item) ของข้อคำถาม ทั้ง 3 ด้าน อันได้แก่ ด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล และด้านความสามารถในการตรวจสอบได้ โดยมีลักษณะการตอบเป็นสเกล(Sale) แสดงความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีรายละเอียดและข้อกำหนดเกี่ยวกับลักษณะและเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตารางที่ 3.2 แสดงหลักเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ ของการดำเนินงานการคลัง ภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

คำตอบ	คะแนน	ระดับ คะแนน	การแปลความหมาย	
			ความคิดเห็น ระดับปฏิบัติ	การดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วย ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ด้าน ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผลและ ความสามารถในการตรวจสอบได้
1. มากที่สุด	5	4.50-5.00	มากที่สุด	สูงมาก
2. มาก	4	3.50-4.49	มาก	สูง
3. ปานกลาง	3	2.50-3.49	ปานกลาง	ปานกลาง
4. น้อย	2	1.50-2.49	น้อย	ต่ำ
5. น้อยที่สุด	1	1.00-1.49	น้อยที่สุด	ต่ำมาก

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรของสถาบัน เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมา หาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ แอลฟา ของ Cronbach ซึ่งผลการหาค่าความเชื่อมั่นในแต่ละด้านและรวมทุกด้านของ แบบสอบถามได้ค่าคะแนน ดังนี้

ตารางที่ 3.3 แสดงค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบ อิเล็กทรอนิกส์

ข้อคำถาม	ค่าความเชื่อมั่น
ด้าน ประสิทธิภาพ	.71
ด้านประสิทธิผล	.85
ด้าน ความสามารถในการตรวจสอบได้	.84
รวม	.78

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ได้ศึกษาและรวบรวม ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากเว็บไซต์ ของมหาวิทยาลัยต่างๆ ในกรุงเทพ และเขตปริมณฑล และฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
2. ส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ ถึงกลุ่มตัวอย่าง ที่ตั้งสังกัดอยู่ในคณะ/ส่วนงานต่างๆในมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง เมื่อประมาณ เดือน มกราคม – กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 จำนวน 210 ฉบับ ได้คืนกลับมา จำนวน 176 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.80

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีประเด็นการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง นำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อประสิทธิภาพประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
3. เปรียบเทียบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาตามความคิดเห็นของประเภทของกลุ่มตัวอย่าง โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยด้วยวิธี ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ด้วยวิธี t-test ที่ระดับนัยสำคัญ .05 และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ ของการดำเนินงานการคลังอิเล็กทรอนิกส์ ผู้วิจัยได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงาน ด้านการเงิน ด้านบัญชี และด้านการจัดซื้อ-จัดจ้าง ที่ปฏิบัติงานอยู่ในมหาวิทยาลัยภาครัฐ และมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล โดยใช้แบบสอบถาม ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้แจกแบบสอบถามโดยส่งทางไปรษณีย์ ระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 จำนวน 210 ฉบับ ได้คืนกลับมา จำนวน 179 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.80

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ภาระการทำงาน ตำแหน่ง หน่วยงาน และระดับการศึกษา

4.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็น เกี่ยวกับ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ นำเสนอเป็น ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการดำเนินงาน การคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตาม ลักษณะงานของผู้ปฏิบัติงาน ภาระการทำงาน หน่วยงานที่สังกัด และระดับการศึกษา โดยทดสอบสมมติฐาน ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ด้วยวิธี t-test ที่ระดับนัยสำคัญ .05 และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งงาน หน่วยงานที่สังกัด และระดับการศึกษา

ตารางที่ 4.1 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
เพศชาย	17	9.7
เพศหญิง	159	90.3
รวม	176	100.0
ลักษณะงานที่ปฏิบัติ		
ด้านการเงิน	83	47.2
ด้านบัญชี	43	24.4
ด้านการจัดซื้อ-จัดหาพัสดุ	50	28.4
รวม	176	100.0
ประสบการณ์ในการทำงาน		
1-5 ปี	23	13.1
6-10 ปี	31	17.6
11-15 ปี	32	18.2
16-20 ปี	27	15.3
มากกว่า 20 ปี	63	35.8
รวม	176	100.0
ตำแหน่งหน้าที่		
หัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย	60	34.1
เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน	106	60.2
ตำแหน่งชำนาญการ	10	5.7
รวม	176	100.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หน่วยงานที่สังกัด		
มหาวิทยาลัยของรัฐ	132	75.0
มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	44	25.0
รวม	176	100.0
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	128	72.7
ปริญญาโท	41	23.3
ปริญญาเอก	0	0
ต่ำกว่าปริญญาตรี	7	4.0
อื่นๆ โปรดระบุ	0	0
รวม	176	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า เพศของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 90.3 และเพศชาย จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7

ลักษณะงานของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ทำงานด้านการเงิน จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 47.2 รองลงมาด้านการจัดซื้อ-จัดหาพัสดุ จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 28.4 และด้านบัญชี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 ตามลำดับ

ประสบการณ์การทำงานของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีอายุการทำงาน มากกว่า 20 ปี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 35.8 รองลงมา 11-15 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 18.2 ถัดมา 6-10 ปี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 17.6 อายุการทำงาน 16-20 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 และ 1-5 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 13.1 ตามลำดับ

ตำแหน่งหน้าที่ของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 60.2 รองลงมา หัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 34.1 และ ตำแหน่งชำนาญการ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7 ตามลำดับ

หน่วยงานที่สังกัดของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 75.0 และมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ตามลำดับ

วุฒิการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 72.7 รองลงมา ระดับปริญญาโท จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 และต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 ตามลำดับ

4.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยรวมและจำแนกรายด้าน

ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล ระดับ	ลำดับที่
ด้านประสิทธิภาพ	3.61	0.55	มาก	2
ด้านประสิทธิผล	3.60	0.44	มาก	3
ด้านความสามารถในการตรวจสอบได้	3.69	0.50	มาก	1
รวม	3.63	0.44	มาก	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นโดยรวม ต่อการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล และด้านความสามารถในการตรวจสอบได้ อยู่ในระดับมาก โดยด้านความสามารถในการตรวจสอบได้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.50)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านประสิทธิภาพ ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความคิดเห็นด้านประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล ระดับ	ลำดับที่
1. การนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ทำให้ภาครัฐมีการบริหารจัดการทันสมัย	4.30	0.54	มาก	1
2. ระบบอิเล็กทรอนิกส์ช่วยให้ลดขั้นตอน วิธีการในกระบวนการทำงาน	3.76	0.87	มาก	4
3. ช่วยลดต้นทุนด้านบุคลากร	3.39	0.80	ปานกลาง	11
4. ช่วยทำให้ราชการ ลดค่าใช้จ่ายด้านทรัพยากร/การบริหารจัดการ	3.45	0.83	ปานกลาง	9

ความคิดเห็นด้านประสิทธิภาพ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผลระดับ	ลำดับที่
5. ช่วยทำให้ปริมาณงานที่ท่านปฏิบัติลดลง	3.18	0.93	ปานกลาง	12
6. ระบบอิเล็กทรอนิกส์ช่วยลดความซ้ำซ้อนของกระบวนการปฏิบัติงาน	3.53	0.89	มาก	8
7. ระบบอิเล็กทรอนิกส์มีความถูกต้องแม่นยำมากขึ้น โดยไม่ต้องผ่านการตรวจสอบซ้ำอีกครั้ง	3.11	0.89	ปานกลาง	13
8. การทำงานด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ทำให้คุณภาพชีวิตการทำงานของท่านดีขึ้น	3.41	0.86	ปานกลาง	10
9. ระบบอิเล็กทรอนิกส์ทำให้ภาครัฐต้องลงทุนสูง แต่ก็คุ้มค่ากับผลการดำเนินงาน	3.73	0.73	มาก	5
10. ช่วยทำให้กระบวนการปฏิบัติงานมีความชัดเจนและคล่องตัวมากขึ้น	3.87	0.68	มาก	2
11. ทำให้การบริหารงานขององค์กร บรรลุเป้าหมายด้านการบริหารเงินและการบริหารทรัพย์สิน	3.71	0.71	มาก	6
12. เมื่อท่านต้องการข้อมูลในของแต่ละระบบ ข้อมูลสามารถเชื่อมโยงกันได้ ทำให้ไม่ต้องเสียเวลาค้นหา	3.78	0.81	มาก	3
13. ระบบและอุปกรณ์/โปรแกรมอิเล็กทรอนิกส์ มีคุณภาพ	3.70	0.74	มาก	7
รวมด้านประสิทธิภาพ	3.61	0.55	มาก	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็น ต่อการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ด้านประสิทธิภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.55) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้วพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคิดเห็นอยู่ในระดับมาก จำนวน 8 ข้อและระดับปานกลาง 5 ข้อ โดยข้อความที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ข้อที่ (1) การนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ทำให้ภาครัฐมีการบริหารจัดการทันสมัย ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.54) รองลงมา คือข้อที่ (10) ช่วยทำให้กระบวนการปฏิบัติงานมีความชัดเจนและคล่องตัวมากขึ้น ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.68) และน้อยสุดคือข้อที่ (7) ระบบอิเล็กทรอนิกส์มีความถูกต้องแม่นยำมากขึ้น โดยไม่ต้องผ่านการตรวจสอบซ้ำอีกครั้ง ($\bar{X} = 3.11$, S.D. = 0.89) โดยไม่มีข้อความใดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มากที่สุด” “น้อย” และ “น้อยที่สุด”

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านประสิทธิผล ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความคิดเห็นด้านประสิทธิผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผลระดับ	ลำดับที่
14. ช่วยให้รัฐ จัดซื้อ-จัดจ้าง ได้ของดีราคาถูก	3.24	0.81	ปานกลาง	14
15. การใช้จ่ายเงินเป็นไปตามแผนระยะเวลาที่กำหนด	3.49	0.84	ปานกลาง	10
16. กระบวนการใช้เงินคุ้มค่ากับงบประมาณที่ได้รับ	3.44	0.71	ปานกลาง	11
17. ทำให้ดัชนีชี้วัดการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการบริหารจัดการมีระดับคะแนนเพิ่มขึ้น	3.60	0.73	มาก	9
18. ผู้รับบริการ ได้รับความสะดวก และรวดเร็วขึ้น ด้านการรับ-การจ่ายเงิน	3.92	0.65	มาก	1
19. ผู้บริหารสามารถเรียกดูข้อมูลตามระยะเวลาที่ต้องการ	3.91	0.66	มาก	2
20. ช่วยลดความเสี่ยงหรือผลเสียหายด้านการเงินและด้านอื่นๆที่อาจเกิดขึ้นในหน่วยงาน	3.66	0.66	มาก	8
21. ระบบฐานข้อมูลของการคลังอิเล็กทรอนิกส์สามารถเชื่อมโยงเพื่อการตัดสินใจของบริหารได้ทั้งระบบ	3.68	0.70	มาก	7
22. สามารถนำฐานข้อมูลมาวิเคราะห์และสามารถคำนวณต้นทุนการผลิตได้ในทุกกิจกรรม/แผนงาน	3.69	0.65	มาก	6
23. มีการเปรียบเทียบผลการใช้เงินที่เกิดขึ้นจริงกับงบประมาณตามแผน	3.82	0.56	มาก	3
24. มีการติดตามประเมินผลตามเป้าหมายการดำเนินงาน เป็นไปตามวัตถุประสงค์	3.81	0.57	มาก	4
25. สามารถช่วยให้หน่วยงานประหยัดเงินจากการจัดซื้อ-จัดจ้าง	3.39	0.74	ปานกลาง	12
26. คุณภาพของอุปกรณ์เครื่องใช้ที่ได้จากการจัดซื้อ-จัดจ้าง มีคุณภาพเหมาะสมกับราคา	3.31	0.68	ปานกลาง	13
27. ทรัพย์สินของทางราชการสูญหายน้อยลง	3.24	0.71	ปานกลาง	14
28. ทำให้การจดบันทึก ทะเบียนทรัพย์สินของรัฐ เป็นปัจจุบัน	3.78	0.68	มาก	5
รวมด้านประสิทธิผล	3.60	0.44	มาก	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็น ต่อการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ด้านประสิทธิผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.44) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้วพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคิดเห็นอยู่ในระดับมาก จำนวน 9 ข้อและระดับปานกลาง 6 ข้อ โดยข้อความที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ข้อที่ (18) ผู้รับบริการได้รับความสะดวก และรวดเร็วขึ้น ด้านการรับ-การจ่ายเงิน ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.65) รองลงมา คือข้อที่ (19) ผู้บริหารสามารถเรียกดูข้อมูลตามระยะเวลาที่ต้องการ ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.66) และน้อยสุดมีสองข้อคือข้อที่ (14) ช่วยให้รัฐ จัดซื้อ-จัดจ้าง ได้ของดีราคาถูก ($\bar{X} = 3.24$, S.D. = 0.81) และข้อ (27) ทรัพย์สินของทางราชการสูญหาย น้อยลง ($\bar{X} = 3.24$, S.D. = 0.71) โดยไม่มีข้อความใดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มากที่สุด” “น้อย” และ “น้อยที่สุด”

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านความสามารถในการตรวจสอบได้ ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ความคิดเห็นด้านความสามารถในการตรวจสอบได้	$\bar{X}$	S.D.	แปลผลระดับ	ลำดับที่
29. ระบบ e-Action ช่วยปกป้องการทุจริตประพฤติมิชอบ	3.40	0.86	ปานกลาง	11
30. ระบบ e-Action ทำให้การฮั้วกันน้อยลง	3.31	0.89	ปานกลาง	12
31. การจัดซื้อ-จัดจ้าง มีความโปร่งใสมากขึ้น	3.55	0.78	มาก	9
32. มีการจัดทำรายงาน การจัดซื้อจัดจ้าง เผยแพร่ให้ประชาชนทราบ	3.80	0.67	มาก	3
33. ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงข้อมูลได้มากขึ้น	3.92	0.56	มาก	1
34. ช่วยลดความเสี่ยงการทุจริตประพฤติมิชอบของผู้ปฏิบัติงาน	3.51	0.75	มาก	10
35. จัดให้มีการสอบทานเหตุผลความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน/โครงการ	3.66	0.60	มาก	8
36. มีการติดตามประเมินผลตามเป้าหมายการดำเนินงาน เป็นไปตามวัตถุประสงค์	3.81	0.62	มาก	2
37. มีกระบวนการวางแผนเพื่อสำรวจความต้องการใช้พัสดุ ก่อนการจัดซื้อ- จัดหา	3.73	0.68	มาก	6
38. มีการรายงาน สรุปผล การสำรวจ/รวบรวมความต้องการ และพิจารณาจัดสรรงบประมาณ โดยเปรียบเทียบความจำเป็นในการใช้	3.73	0.66	มาก	6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่วารณใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความคิดเห็นด้านความสามารถในการตรวจสอบได้	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล ระดับ	ลำดับที่
39. มีคณะกรรมการหรือคณะผู้ดูแลเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการเงิน-การจัดหาวัสดุ อย่างเป็นระบบและชัดเจน	3.79	0.67	มาก	4
40. การปฏิบัติการจัดซื้อ-จัดจ้าง มีกระบวนการที่โปร่งใส	3.70	0.71	มาก	7
41. ระบบการคลังอิเล็กทรอนิกส์ทำให้สามารถตรวจสอบกระบวนการงานได้ทุกขั้นตอน	3.77	0.69	มาก	5
42. มีผู้รับผิดชอบในการสอบทานระบบ การควบคุมทางบัญชีและการรายงานเป็นปัจจุบัน	3.80	0.61	มาก	3
43. ข้อมูลและการรายงานทางการเงินมีความถูกต้องและเชื่อถือได้	3.81	0.59	มาก	2
รวมด้านความสามารถในการตรวจสอบได้	3.69	0.50	มาก	

จากตาราง ที่ 4.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็น ต่อการดำเนินงานการคลังภาครัฐ ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ด้านความสามารถในการตรวจสอบได้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.50) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อแล้วพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคิดเห็นอยู่ในระดับมาก จำนวน 10 ข้อและระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยข้อความที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ข้อที่ (33) ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงข้อมูลได้มากขึ้น ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.56) รองลงมา คือข้อที่ (43) ข้อมูลและการรายงานทางการเงินมีความถูกต้องและเชื่อถือได้ ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.59) และน้อยสุดคือข้อที่ (30) ระบบ e-Action ทำให้การฮั้วกันน้อยลง ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 0.89) โดยไม่มีข้อความใดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มากที่สุด” “น้อย” และ “น้อยที่สุด”

4.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการดำเนินงาน การคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตาม ลักษณะงานของผู้ปฏิบัติงาน ประสบการณ์การทำงาน หน่วยงานที่สังกัด และระดับการศึกษา

ตารางที่ 4.6 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามเพศ

ตำแหน่งหน้าที่	เพศ				t	Sig
	เพศชาย		เพศหญิง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านประสิทธิภาพ	3.49	0.68	3.62	0.53	-0.923	0.357
ด้านประสิทธิผล	3.72	0.36	3.59	0.45	1.153	0.250
ด้านความสามารถในการตรวจสอบ	3.69	0.35	3.68	0.51	0.078	0.938
รวม	3.63	0.41	3.63	0.44	0.033	0.974

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล และด้านความสามารถในการตรวจสอบ ไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4.7 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามลักษณะงาน

ตำแหน่งหน้าที่	ลักษณะงาน						F	Sig
	ด้านการเงิน		ด้านบัญชี		ด้านการจัดซื้อ- จัดจ้าง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านประสิทธิภาพ	3.66	.50	3.71	.53	3.44	.61	3.767*	0.025
ด้านประสิทธิผล	3.63	.43	3.60	.36	3.55	.53	0.564	0.570
ความสามารถในการ ตรวจสอบ	3.71	.39	3.69	.58	3.64	.58	0.365	0.694
รวม	3.67	.39	3.67	.41	3.54	.52	1.584	0.208

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะงานต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมี ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ด้านประสิทธิภาพ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านประสิทธิผล และด้านความสามารถในการตรวจสอบ ไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.8 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ตำแหน่งหน้าที่	ประสบการณ์การทำงาน										F	Sig
	1-5 ปี		6-10 ปี		11-15 ปี		16-20 ปี		มากกว่า 20 ปี			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านประสิทธิภาพ	3.81	0.48	3.67	0.63	3.67	0.43	3.32	0.66	3.60	0.50	2.925*	0.023
ด้านประสิทธิผล	3.83	0.43	3.58	0.57	3.59	0.36	3.46	0.38	3.59	0.42	2.276	0.063
ความสามารถในการตรวจสอบ	3.77	0.40	3.69	0.70	3.68	0.46	3.56	0.42	3.70	0.46	0.633	0.640
รวม	3.80	0.39	3.65	0.60	3.65	0.37	3.45	0.43	3.63	0.37	2.163	0.075

จากตารางที่ 4.8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ด้านประสิทธิภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านประสิทธิผล และด้านความสามารถในการตรวจสอบ ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.9 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่

ความคิดเห็น	ตำแหน่งหน้าที่						F	Sig
	หัวหน้างาน/ หัวหน้าฝ่าย		เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงาน		ตำแหน่งชำนาญ การ			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านประสิทธิภาพ	3.63	0.50	3.60	0.58	3.60	0.50	0.036	0.965
ด้านประสิทธิผล	3.64	0.34	3.62	0.48	3.17	0.35	5.319*	0.006
ความสามารถในการ ตรวจสอบ	3.69	0.49	3.70	0.52	3.51	0.23	0.654	0.521
รวม	3.65	0.36	3.64	0.48	3.43	0.30	1.177	0.311

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ด้านประสิทธิผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านประสิทธิภาพ และด้านความสามารถในการตรวจสอบ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามหน่วยงานที่สังกัด

ความคิดเห็น	หน่วยงานที่สังกัด				t	Sig
	มหาวิทยาลัยของรัฐ		มหาลัยในกำกับของรัฐ			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านประสิทธิภาพ	3.61	0.51	3.60	0.66	0.170	0.881
ด้านประสิทธิผล	3.63	0.41	3.50	0.53	1.647	0.101
ความสามารถในการ ตรวจสอบ	3.72	0.45	3.59	0.62	1.486	0.139
รวม	3.65	0.39	3.56	0.55	1.188	0.320

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 4.10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่สังกัดหน่วยงานต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ด้านประสิทธิผล ด้านประสิทธิภาพ และด้านความสามารถในการตรวจสอบ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ จำแนกตามระดับการศึกษา

ความคิดเห็น	การศึกษา						F	Sig
	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรี		ปริญญาโท			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านประสิทธิภาพ	3.60	0.55	3.65	0.58	3.55	0.53	0.139	0.870
ด้านประสิทธิผล	3.61	0.45	3.58	0.45	3.58	0.40	0.060	0.942
ความสามารถในการตรวจสอบ	3.69	0.52	3.65	0.46	3.81	0.27	0.304	0.738
รวม	3.63	0.45	0.42	0.07	0.36	0.14	0.007	0.993

จากตารางที่ 4.11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่วุฒิการศึกษาต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ด้านประสิทธิผล ด้านประสิทธิภาพ และด้านความสามารถในการตรวจสอบ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติด้านการเงิน ด้านบัญชี และด้านการจัดซื้อ-จัดจ้าง เกี่ยวกับการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน ด้านการเงิน ด้านบัญชี และด้านการจัดซื้อ-จัดจ้าง จำแนกตามลักษณะงานของผู้ปฏิบัติงาน เพศ ตำแหน่งงาน หน่วยงานที่สังกัด ประสบการณ์จากการทำงาน และระดับการศึกษา

5.1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ด้านการเงิน ด้านบัญชี และด้านการจัดซื้อ-จัดจ้าง ที่ปฏิบัติงานอยู่ในมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ในเขตกรุงเทพ และปริมณฑล จำนวน 10 มหาวิทยาลัย จำนวนประชากร 479 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ด้านการเงิน ด้านบัญชี และด้านการจัดซื้อ-จัดจ้าง ที่ปฏิบัติงานอยู่ในมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ในเขตกรุงเทพ และปริมณฑล จำนวน 10 มหาวิทยาลัย สุ่มตัวอย่างโดยวิธีตารางเลขสุ่ม กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 %

5.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง แบบเลือกตอบ และแบบคำถามปลายเปิด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ แบบสอบถามแบบมาตรวัด อัตราส่วน (Rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วยข้อคำถาม ความคิดเห็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

5.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ได้ศึกษาและรวบรวม ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากเว็บไซต์ ของมหาวิทยาลัยต่างๆ ในกรุงเทพฯ และเขตปริมณฑล และฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
2. ส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ ถึงกลุ่มตัวอย่าง ที่ต้นสังกัดอยู่ในคณะ/ส่วนงานต่างๆ ในมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง เมื่อประมาณ เดือน มกราคม – กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 จำนวน 210 ฉบับ ได้คืนกลับมา จำนวน 176 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.80

5.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ โดยมีประเด็นการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง นำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของประเภทของกลุ่มตัวอย่าง และใช้การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยทดสอบสมมติฐานความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยด้วยวิธี t-test ที่ระดับนัยสำคัญ เท่ากับ .05 และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

5.1.6 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

1. ความคิดเห็นของบุคลากรกลุ่มตัวอย่าง ผู้ปฏิบัติงาน ด้านการเงิน ด้านบัญชี และด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ที่อยู่ในมหาวิทยาลัยต่างๆ ในเขตกรุงเทพ และปริมณฑล มีความคิดเห็นว่า ระบบการคลังอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้การดำเนินงานการคลังภาครัฐ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.63$, S.D. = 0.44)

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากร กลุ่มตัวอย่าง ที่มีเพศต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ด้านประสิทธิภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากร กลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานที่มีลักษณะต่างกัน (ปฏิบัติงานด้านการเงิน ด้านบัญชี และด้านการจัดซื้อ-จัดจ้าง) โดยรวมมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านประสิทธิภาพ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของบุคลากร กลุ่มตัวอย่าง ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความคิดเห็นด้านประสิทธิภาพ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้าน ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. การเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของบุคลากร กลุ่มตัวอย่าง ที่มีตำแหน่งหน้าที่ ต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความคิดเห็นด้านประสิทธิภาพ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้าน ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรกลุ่มตัวอย่าง ที่สังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ โดยรวมมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ไม่แตกต่างกัน

7. การเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของบุคลากรกลุ่มตัวอย่าง ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ไม่แตกต่างกัน

5.2 อภิปรายผล

การวิจัยเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ มีประเด็นการอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

5.2.1 บุคลากรกลุ่มตัวอย่างผู้ปฏิบัติงาน ด้านการเงิน ด้านบัญชี และการจัดซื้อ-จัดจ้าง ที่ปฏิบัติงานอยู่ในมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ในเขตกรุงเทพ และปริมณฑล จำนวน 10 แห่ง ซึ่งจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับระบบการคลังอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ว่าจะเป็น ระบบ GFMS ระบบบัญชี 3 มิติ เกณฑ์พึงรับ-พึงจ่าย และการจัดซื้อ-จัดจ้าง ด้วยระบบ e-Action มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของรัฐด้วยระบบดังกล่าว อยู่ในระดับมาก ซึ่งหมายความว่า ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่เห็นว่า ระบบการคลังอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้การดำเนินงานด้านการคลังของรัฐ มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ หรือความโปร่งใส อยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับ กณิกนันต์ ณ สุวรรณ,(2548) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาระบบ GFMS กับการวิเคราะห์ภาพรวมเศรษฐกิจ พบว่า ระบบ GFMS ทำให้การดำเนินงานด้านการคลังของรัฐมีความทันสมัย มีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกับนโยบายการบริหารเศรษฐกิจของประเทศ และงานวิจัยของ ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์(2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ศึกษากรณี ประมุลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการนำนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติ และศึกษาปัญหา และเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น พบว่า ความสำเร็จของการจัดซื้อจัดจ้าง(ตัวแปรตาม) ซึ่งวัดจากความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง ความโปร่งใส ประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระด้าน การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง ด้านความรู้ความเข้าใจในของบุคลากร และด้าน โครงสร้างพื้นฐาน

5.2.2 บุคลากรกลุ่มตัวอย่าง เพศต่างกัน ลักษณะงานที่ปฏิบัติต่างกัน ประสบการณ์ทำงานต่างกัน ตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกันและหน่วยงานที่สังกัดต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้หรือความโปร่งใสไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน เมื่อพิจารณารายชื่อ ของปัจจัยด้านประสิทธิผล เรียงลำดับที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 1 ถึง 3 พบว่า ชื่อผู้รับบริการได้รับความสะดวก รวดเร็วด้านการรับ-จ่ายเงิน เป็นลำดับแรก ผู้บริหารสามารถเรียกดูข้อมูลตามระยะเวลาที่ต้องการ เป็นลำดับสอง และระบบดังกล่าวทำให้มีการเปรียบเทียบการใช้เงินจริงกับแผนงบประมาณ เป็นลำดับสาม สำหรับชื่อที่มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่อยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ระบบดังกล่าวช่วยให้รัฐจัดซื้อ-จัดจ้างได้ของคิราคาถูก หมายความว่า บุคลากรกลุ่มตัวอย่าง มีความเห็นว่า ระบบการคลังอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้รัฐได้ของคิราคาถูก มีประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง หรือระบบไม่ได้ทำให้

รัฐได้ของดี ราคาถูกเสมอไป สำหรับความคิดเห็น ด้านความโปร่งใสหรือความสามารถในการตรวจสอบได้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ระบบ e-Action ทำให้ฮั้วกันน้อยลง และ ระบบ e-Action ทำให้ช่วยป้องกันการทุจริตประพตมิชอบ อยู่ในระดับปานกลาง หมายความว่า ความคิดเห็นของบุคลากรกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่า ระบบการคลังอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ฮั้วกันน้อยลงและช่วยป้องกันการทุจริตประพตมิชอบได้ อยู่ในระดับปานกลาง หรือระบบไม่ได้ทำให้ช่วยลดเรื่องฮั้วกันน้อยลงหรือไม่เกิดการทุจริต ประพตมิชอบเสมอไป สำหรับปัจจัยด้านประสิทธิภาพ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 ลำดับ คือ ระบบอิเล็กทรอนิกส์ช่วยทำให้การทำงานไม่ต้องตรวจซ้ำ และช่วยทำให้ปริมาณงานที่ทำลดลง และช่วยลดต้นทุนด้านบุคลากร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง หมายความว่า มีประสิทธิภาพด้านลดต้นทุน ทำงานซ้ำซ้อน หรือลดขั้นตอน อยู่ในระดับปานกลาง

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 5.3.1 ศึกษาตัวแปรปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของการดำเนินงานภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์
- 5.3.2 คว้าศึกษา โครงสร้างต้นทุนการดำเนินงานภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์
- 5.3.3 ศึกษาความคิดเห็นหรือความพึงพอใจของผู้รับบริการกับการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

บรรณานุกรม

- กณิกนันต์ ณ สุวรรณ. (2548). รายงานวิจัย เรื่อง การศึกษาระบบ GFMIS กับการวิเคราะห์ภาพรวมทางเศรษฐกิจ. ห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กรมบัญชีกลาง. การคำนวณต้นทุนผลผลิต เอกสารประกอบคำบรรยาย : กลุ่มมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐ.
- กระทรวงการคลัง หนังสือด่วนที่สุด กค.0427/5464 ลงวันที่ 25 มีนาคม พ.ศ.2548 เรื่องรายงานผลการดำเนินงานตามระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์.
- เกรียงศักดิ์ เจียวยิ่ง. (2529). องค์การรัฐกิจพฤติกรรมการบริหาร. ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- เกียรติศักดิ์ จิรธีรนาถ. (2542). บริษัทภิบาล : วิถีแห่งการนำองค์กรสู่ความรุ่งเรือง. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอ็กซ์เปอร์เน็ท จำกัด.
- คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. (2550). ระบบและกลไกการประกันคุณภาพ การศึกษาคณะวิทยาการจัดการ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.management.cmru.ac.th/data/guarantee_2_50/part2.pdf สืบค้น 15 พฤศจิกายน 2551.
- คณะอนุกรรมการส่งเสริมธรรมภิบาล. (2546). “ธรรมภิบาล”. ฉบับประจำเดือน พฤศจิกายน 2546.
- คณะอนุกรรมการส่งเสริมธรรมภิบาล. (2547). “ธรรมภิบาล”. ฉบับประจำเดือนสิงหาคม 2547.
- คณิน บุญสุวรรณ. (2547). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://www.kpi.ac.th/th/showarticle.adp/levelartile>
- คุณหญิงทิพาวดี เมฆสุวรรณ. (2544). กล้าคิด กล้าทำ กล้านำ กล้าเปลี่ยน. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ็กซ์เปอร์เน็ท จำกัด.
- จงกล โลมทอง. (2550). ศัพท์เกี่ยวกับการประเมินผล. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://gotoknow.org/blog/jongkolt/86944> สืบค้น 15 พฤศจิกายน 2551.
- จิตินันท์ สุวรรณศิริ. (2550). การจัดการความรู้ของผู้ตรวจประเมินระบบคุณภาพ. สำนักงานรับรองระบบคุณภาพ วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://learners.in.th/file/lemompoo> สืบค้น 15 พฤศจิกายน 2551.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2546). รายงานวิจัย เรื่องการจัดซื้อจัดจ้างระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Procurement) : กรณีศึกษา การประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Action).

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

----- (2551) รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ e – Government. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์รัตน ไตร.

ธงชัย สันติวงษ์. (2526). พฤติกรรมบุคคลในองค์กร. (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช.

นคร เสรีรักษ์. มาตรการวัดความโปร่งใส. Bangkok BizNews: January 9, 2008.

<http://facthaai.wordpress.com>. วันที่ค้น 4/12/2008

บวรศักดิ์ อวรรณโณ. (2542). การสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด

ประพันธ์ สุริหาร. (2533). หลักการบริหาร. คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ประเวศ วสี. (2540). ประชาคมตำบล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.

ปิ่นรส มาลากุล ณ อยุธยา. การพัฒนาระบบราชการไทย การพัฒนาองค์การ และการสร้าง องค์การที่เรียนรู้.

พรชัย เชื้อชูชาติ. (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กร โรงเรียนกับประสิทธิผลของ

โรงเรียนเทศบาลในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

พระธรรมปิฎก. (2540). ไอทีภายใต้วัฒนธรรมแห่งปัญญา. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ:

มูลนิธิพุทธธรรม.

พระภิกษุวิสุทธิคุณ (เสริมชัย ชยมงคล ป.ธ.6). คุณสมบัติของนักบริหาร. ออกอากาศทาง

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย. วันอาทิตย์ที่ 28 มกราคม พ.ศ.2544

<http://www.dhammadkaya.org>

พลภัทร บุราคม. การวิเคราะห์การเงินและงบประมาณ. เอกสารประกอบคำบรรยาย

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ภรณ์ (กิริติบุตร) มหานนท์. (2529). การประเมินประสิทธิผลองค์กร. สถาบันบัณฑิตพัฒน-

บริหารศาสตร์

วีระชัย ตันติวิระวิทยา. (2528). ค้นคว้าหาความเป็นเลิศ: ประสบการณ์จากบริษัทอเมริกันชั้นนำ

ของโลก. กรุงเทพฯ : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด.

สถาบันพัฒนาระบบราชการพลเรือน(ก.พ.). (2547). มติคณะรัฐมนตรี เรื่อง แผนปฏิบัติการ

สร้างราชการใสสะอาด. เอกสารเผยแพร่: ชุดเอกสารสร้างราชการใสสะอาด.

สมศักดิ์ คงเที่ยง. (ม.ป.ป.). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา เทคนิคการบริหารจัด

การศึกษายุคใหม่. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สำนักงานประมาณ. (2544). การปรับปรุงระบบการจัดการงบประมาณ. (พิมพ์ครั้งที่ 2)
สำนักงานประมาณ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงาน ก.พ. หนังสือ ที่น.ร. 1008.1/ว 13 ลงวันที่ 16 ธันวาคม 2546 เรื่อง รายละเอียด
มาตรการพัฒนาและ บริหารกำลังคนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง.
- สำนักงาน ก.พ. หนังสือด่วนมาก ที่ นร.1007.011/46 ลงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2547 เรื่อง
ประกาศคณะกรรมการ บริหารพนักงานราชการ.
- สำนักงาน ก.พ.. (2547). คู่มือการพัฒนากระบวนการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ:
บริษัท พี.เอ ลีฟวิ่ง จำกัด
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2546). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบ
ราชการไทย (พ.ศ. 2546 –พ.ศ. 2550).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2546). พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์
และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.(2546). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการ
มอบอำนาจ พ.ศ. 2546.
- สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี บันทึกด่วนที่สุด ลงวันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ.2548 เรื่อง
การดำเนินงาน โครงการเปลี่ยนระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐสู่ระบบ
อิเล็กทรอนิกส์.
- สำนักพัฒนาระบบบริหารบุคคลภาครัฐ(ก.พ.). (2545). แผนปฏิบัติการสร้างราชการใสสะอาด.
เอกสารเผยแพร่ : บริษัท ศรีอนันต์การพิมพ์ จำกัด.
- อนันต์ เกตุวงศ์. (2534). หลักและเทคนิคของการวางแผน. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ:
ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อภิญา น้อมวัฒนา. (2547). ความคิดเห็นของพนักงานที่มีต่อแนวความคิดรวมภิบาล: กรณีศึกษา
บริษัทการบินไทย จำกัด(มหาชน). ภาคนิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
- อมรา พงศาพิชญ์. (2541). การจัดการปกครอง. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรพินท์ ประสพโชคชัย. (2540). พีดีอาร์ไอ เรื่อง เสถียรภาพและกลไกประชารัฐที่ดี. ฉบับที่ 20
เดือนธันวาคม 2540.
- อรรถวุฒิ ตัญจนวิทย์. (2544). ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของข้าราชการ. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- อุทัย หิรัญโต. (2525). เทคนิคการบริหาร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- (2531). หลักการบริหารงานบุคคล.(พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
โอเดียนสโตร์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Brounds, G. , Yorks, L., Adams, M. and Ranney, G. Beyond Total Quality Management. New York: McGraw-Hill, 1994.

Dignam, L. Strategic Management: Concepts, Decisions, Cases. New York: Irwin, 1990.

Gaebler, Ted, and Osborne, David. Reinventing Government: How the Entrepreneurial Spirit is Transforming the Public Sector. New York: Penguin Group, 1992.

Hammer, Michael and Champy, James. Reengineering the Corporation: A Manifesto for Business Revolution. New York: Harper Collins Publishers, 1993.

Kaplan, R. 'One Cost System isn't Enough', Harvard Business Review. January – February 1988, pp. 61 – 66.

Senge, Peter. The Fifth Discipline: The Art and Science of the Learning Organization. New York: Currency Doubleday, 1990.

<http://www.rbm.ocsc.go.th>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ศึกษาประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ของการดำเนินงานการคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ แบ่งเป็น 5 ระดับ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ระดับ 5	เห็นด้วย	ระดับ 4
ไม่เห็นใจ	ระดับ 3	ไม่เห็นด้วย	ระดับ 2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ระดับ 1		

ตอนที่ 3 คำถามแบบปลายเปิด เพื่อท่านให้ข้อเสนอแนะ

นิยามศัพท์/ความหมาย

ประสิทธิภาพ หมายถึง ระบบการคลังอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ระบบราชการมีประสิทธิภาพ ใน 2 ด้าน คือ

1. มิติของค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนการผลิต (Input) ได้แก่ การใช้ทรัพยากรการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุ เทคโนโลยีที่มีอยู่อย่างประหยัด คุ่มค่า และเกิดการสูญเสียให้น้อยที่สุด

2. มิติของกระบวนการบริหาร (Process) ได้แก่ การทำงานที่ถูกต้องได้มาตรฐาน ความสะอาด รวดเร็ว และประหยัดเวลา

ประสิทธิผล หมายถึง ระบบการคลังอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้การดำเนินงานของส่วนราชการได้ผลลัพธ์ตามพันธกิจเมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ และกระบวนการทำงานมีคุณภาพเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสังคม การบริหารด้านการเงินคุ่มค่าและคุ่มทุน

ความสามารถในการตรวจสอบได้ หมายถึง ระบบการคลังอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ระบบราชการมีความโปร่งใสมากขึ้น ทำให้ลดปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการ ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างกว้างขวาง และส่วนราชการสามารถควบคุม ดูแลทรัพย์สินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ระบบการคลังอิเล็กทรอนิกส์ หมายถึง ระบบ GFMS ระบบบัญชี 3 มิติ เกณฑ์พึงรับ-พึงจ่าย และการจัดซื้อ-จัดจ้าง ด้วยระบบ e-Auction

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้กรอกแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ ชาย หญิง

2. ลักษณะงานที่ท่านปฏิบัติ

ด้านการเงิน ด้านบัญชี ด้านการจัดซื้อ-จัดหาพัสดุ

3. ประสบการณ์ในการทำงาน

1-5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี 16-20 ปี มากกว่า 20 ปี

4. ตำแหน่งงานของท่าน

หัวหน้างาน/หัวหน้าฝ่าย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ตำแหน่งชำนาญการ

5. หน่วยงานที่ท่านสังกัด

มหาวิทยาลัยของรัฐ ชื่อมหาวิทยาลัย.....

มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ชื่อมหาวิทยาลัย.....

6. ระดับการศึกษา

ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก ต่ำกว่าปริญญาตรี

อื่นๆ โปรดระบุ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 ข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสามารถในการตรวจสอบได้ของการดำเนินงาน การคลังภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

1.ด้านประสิทธิภาพ	ความคิดเห็นในระดับปฏิบัติ				
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
1. การนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ทำให้ภาครัฐมีการบริหารจัดการความทันสมัย					
2. ระบบอิเล็กทรอนิกส์ช่วยให้ลดขั้นตอน วิธีการ ในกระบวนการทำงาน					
3. ช่วยลดต้นทุนด้านบุคลากร					
4. ช่วยทำให้ราชการ ลดค่าใช้จ่ายด้านทรัพยากร/การบริหารจัดการ					
5. ช่วยทำให้ปริมาณงานที่ท่านปฏิบัติลดลง					
6. ระบบอิเล็กทรอนิกส์ช่วยลดความซ้ำซ้อนของกระบวนการปฏิบัติงาน					
7. ระบบอิเล็กทรอนิกส์มีความถูกต้องแม่นยำมากขึ้น โดยไม่ต้องผ่านการตรวจสอบซ้ำอีกครั้ง					
8. การทำงานด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ทำให้คุณภาพชีวิตการทำงานของ ท่านดีขึ้น					
9. ระบบอิเล็กทรอนิกส์ทำให้ภาครัฐต้องลงทุนสูง แต่ก็คุ้มค่ากับ ผลการดำเนินงาน					
10. ช่วยทำให้กระบวนการปฏิบัติงานมีความชัดเจนและคล่องตัวมากขึ้น					
11. ทำให้การบริหารงานขององค์กร บรรลุเป้าหมายด้านการบริหารเงิน และ การบริหารทรัพย์สิน					
12. เมื่อท่านต้องการข้อมูลในของแต่ละระบบ ข้อมูลสามารถเชื่อมโยงกันได้ ทำให้ไม่ต้องเสียเวลาดค้นหา					
13.ระบบและอุปกรณ์โปรแกรมอิเล็กทรอนิกส์ มีคุณภาพ					
2. ด้านประสิทธิผล					
14.ช่วยให้รัฐ จัดซื้อ-จัดจ้าง ได้ของดีราคาถูก					
15. การใช้จ่ายเงินเป็นไปตามแผนและระยะเวลาที่กำหนด					
16.กระบวนการใช้เงินคุ้มค่างบประมาณที่ได้รับ					
17.ทำให้ดัชนีชี้วัดการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการบริหารจัดการ มีระดับคะแนนเพิ่มขึ้น					
18.ผู้รับบริการได้รับความสะดวก และรวดเร็วขึ้น ด้านการรับ-การจ่ายเงิน					
19. ผู้บริหารสามารถเรียกดูข้อมูลตามระยะเวลาที่ต้องการ					

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านประสิทธิผล	ความคิดเห็นในระดับปฏิบัติ				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
20. ช่วยลดความเสี่ยงหรือผลเสียหายด้านการเงินและด้านอื่นๆที่อาจเกิดขึ้นในหน่วยงาน					
21. ระบบฐานข้อมูลของการคลังอิเล็กทรอนิกส์สามารถเชื่อมโยงเพื่อการตัดสินใจของบริหารได้ทั้งระบบ					
22. สามารถนำฐานข้อมูลมาวิเคราะห์และสามารถคำนวณต้นทุนการผลิตได้ในทุกกิจกรรม/แผนงาน					
23. มีการเปรียบเทียบผลการใช้เงินที่เกิดขึ้นจริงกับงบประมาณตามแผน					
24. มีการติดตามประเมินผลตามเป้าหมายการดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์					
25. สามารถช่วยให้หน่วยงานประหยัดเงินจากการจัดซื้อ-จัดจ้าง					
26. คุณภาพของอุปกรณ์เครื่องใช้ที่ได้จากการจัดซื้อ-จัดจ้าง มีคุณภาพเหมาะสมกับราคา					
27. ทรัพย์สินของทางราชการสูญหายน้อยลง					
28. ทำให้การจذبนัก ทะเบียนทรัพย์สินของรัฐ เป็นปัจจุบัน					
3. ด้านความสามารถในการตรวจสอบได้					
29. ระบบ e-Auction ช่วยป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ					
30. ระบบ e-Auction ทำให้การฮั้วกันน้อยลง					
31. การจัดซื้อ-จัดจ้าง มีความโปร่งใสมากขึ้น					
32. มีการจัดทำรายงาน การจัดซื้อจัดจ้าง เผยแพร่ให้ประชาชนทราบ					
33. ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงข้อมูลได้มากขึ้น					
34. ช่วยลดความเสี่ยงการทุจริตประพฤติมิชอบของผู้ปฏิบัติงาน					
35. จัดให้มีการสอบทานเหตุผลความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน/โครงการ					
36. มีการติดตามประเมินผลตามเป้าหมายการดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์					
37. มีกระบวนการวางแผนเพื่อสำรวจความต้องการใช้พัสดุก่อนการจัดซื้อ-จัดหา					
38. มีการรายงาน สรุปผล การสำรวจ/รวบรวมความต้องการ และพิจารณาจัดสรรงบประมาณ โดยเปรียบเทียบความจำเป็นการใช้					

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ของงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านความสามารถในการตรวจสอบได้	ความคิดเห็นในระดับปฏิบัติ				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
39. มีคณะกรรมการหรือคณะผู้ดูแลเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ด้านการเงิน-การจัดหาวัสดุ อย่างเป็นระบบและชัดเจน					
40. การปฏิบัติการจัดซื้อ-จัดจ้าง มีกระบวนการที่โปร่งใส					
41. ระบบการคลังอิเล็กทรอนิกส์ทำให้สามารถตรวจสอบกระบวนการงาน ได้ทุกขั้นตอน					
42. มีผู้รับผิดชอบในการสอบทานระบบ การควบคุมทางบัญชี และการรายงานเป็นปัจจุบัน					
43. ข้อมูลและการรายงานทางการเงินมีความถูกต้องและเชื่อถือได้					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1. ด้านประสิทธิภาพ.....
.....
.....
.....
2. ด้านประสิทธิผล
.....
.....
.....
3. ด้านความสามารถในการตรวจสอบได้
.....
.....
.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้